

DE KRIJGSRAAD

IN NAAM VAN DE REPUBLIEK

Parketnummer : 3991

Vonnisnummer : 56

Datum uitspraak : 29 november 2019

Tegenspraak

Raadsman : I.D. Kanhai, BSc., advocaat,

VONNIS

van de Krijgsraad, zitting houdende te Paramaribo, in zaak van de auditeur-militair tegen:

DIJKSTEEL, IWAN

***geboren op [datum] in het [district],
voorheen van beroep militair in de rang van Vaandrig,
wonende aan de [adres] te [woonplaats],
verdachte,***

1. Het onderzoek van de zaak

Dit vonnis is gewezen naar aanleiding van het onderzoek op de diverse data gehouden terechtzittingen en gerechtelijke plaatswaarnemingen.

De Krijgsraad heeft kennis genomen van de vordering van de auditeur-militair, hierna te noemen AM en van hetgeen de raadsman van de verdachte naar voren heeft gebracht.

De auditeur-militair heeft het volgende gevorderd:

- veroordeling van de verdachte tot een gevangenisstraf voor de duur van twintig jaren voor het tenlastegelegde feit onder A, te weten medeplegen aan moord, welk feit de AM wettig en bewezen acht op grond van de door hem in zijn requisitoir opgesomde bewijsmiddelen.

De verdediging heeft onder meer gevorderd:

- A. primair: niet ontvankelijkheid van de auditeur-militair;
- B. subsidiair: onbevoegdverklaring en Vrijspraak bij gebrek aan bewijs.

2. De tenlastelegging

Aan dit vonnis is als bijlage I gehecht een door de griffier gewaarmerkte fotokopie van de inleidende dagvaarding bij de Krijgsraad, van waaruit de inhoud van de tenlastelegging geacht moet worden hier te zijn overgenomen.

Indien in de tenlastelegging taal- en/of schrijffouten voorkomen, zijn deze verbeterd. De verdachte is daardoor niet in zijn verdediging geschaad.

3. De geldigheid van de dagvaarding

Bij het onderzoek ter terechtzitting is gebleken dat de dagvaarding aan alle wettelijke eisen voldoet en dus geldig is.

4. De bevoegdheid van de Krijgsraad

De Krijgsraad verwerpt het meer subsidiair opgeworpen (onbevoegdheids)verweer van de verdediging inhoudende dat de Krijgsraad zich onbevoegd dient te verklaren in de onderhavige strafzaak, en wel op grond van de hierna volgende overweging.

Onbevoegd verklaring heeft betrekking op de plaats alwaar het misdrijf is gepleegd. Indien een strafbaar feit op Surinaams grondgebied heeft plaatsgevonden, dan is de Surinaamse rechter, in casu de Krijgsraad, bevoegd van de onderhavige strafzaak kennis te nemen. In casu heeft het strafbaar feit, zoals hierna uit de bewijsmiddelen blijkt, op Surinaams grondgebied plaatsgevonden. Mitsdien is de Krijgsraad bevoegd van de onderhavige strafzaak kennis te nemen.

5. De ontvankelijkheid van de vervolging

De Krijgsraad volhardt bij al hetgeen zij ter zake de gewijzigde Amnestiewet in het door haar gewezen en uitgesproken vonnis d.d. 09 juni 2016 heeft overwogen, in welk vonnis de Krijgsraad heel breedvoerig is ingegaan op de standpunten van partijen met betrekking tot de gewijzigde Amnestiewet van 05 april 2012 (S.B. 2012, no. 49) en bij welk vonnis de Krijgsraad het bepaalde in artikel 1 van de gewijzigde Amnestiewet wegens strijdigheid met één der in hoofdstuk V van de Grondwet Republiek Suriname genoemde grondrechten, als ongeoorloofd en buiten toepassing heeft verklaard. Op grond hiervan verwerpt de Krijgsraad het subsidiair verweer dat de verdediging heeft opgeworpen, inhoudende niet ontvankelijk verklaren van de auditeur-militair.

Bovendien zijn bij het onderzoek ter terechtzitting geen feiten of omstandigheden gebleken die aan de ontvankelijkheid van de Auditie in de weg staan.

6. Schorsing der vervolging

Bij het onderzoek ter terechtzitting zijn geen gronden voor schorsing der vervolging gebleken.

7. De gebezigde bewijsmiddelen

De Krijgsraad acht wettig en overtuigend bewezen dat de verdachte het tenlastegelegde onder A heeft begaan, en wel op grond van de feiten en de omstandigheden die zijn vervat in de hierna opgesomde bewijsmiddelen, in onderling samenhang beschouwd.

Elk bewijsmiddel wordt – ook in zijn onderdelen – slechts gebruikt tot bewijs van dat bewezen verklaarde feit, waarop het blijkens zijn inhoud betrekking heeft.

1) Proces-verbaal betreffende het verhoor van de verdachte Dijksteel, Iwan Leendert d.d. 13 november 2000, van welk verhoor het proces-verbaal op ambtsbelofte is opgemaakt door de eerste luitenant der Militaire Politie, Ristie Tjark Eugene (Ordner I, blz. 218-224), waarin voor zover van belang het volgende is vermeld:

“(...) In het jaar 1982 was ik ingedeeld bij de Veiligheidsdienst en was mijn functie chef van de veiligheidsunit van de heer Bouterse, die toen bevelhebber van het Nationaal Leger was. Mijn werkzaamheden bestonden eruit dat ik belast was met de coördinatie van de beveiliging van de heer Bouterse.

In de maand december 1982, de juiste dag en datum kan ik mij thans niet meer heugen, in ieder geval moet het voor 7 december 1982 zijn geweest werd het leger in staat van paraatheid gebracht. Dit geschiedde naar aanleiding van de situatie in het land. Mijn unit werd toen tezamen met andere diensten ondergebracht in het Fort Zeelandia. Wij werden toen geconsigneerd, hetgeen betekent dat iedereen binnen sliep. Niemand mocht meer naar huis.

De totale legerleiding had ook zijn intrek genomen in het Fort Zeelandia van waaruit het heel leger toen werd gedirigeerd. Als algemeen commandant van de Veiligheidsdienst fungeerde toen de luitenant Bagwandas. De opdrachten die in die periode werden gegeven kwamen van Bhagwandas. Hij gaf zijn opdrachten aan de onderofficieren van de veiligheidsdienst waaronder de heer Rozendaal, hij was toen militair. (..)

(...)De opdrachten die werden uitgevoerd kwamen van de militaire leiding. Nagenoeg iedereen uit de groep van zestien bevond zich in deze periode in het Fort Zeelandia.

In de nacht van 8 december 1982 bevond ik mij in het Fort Zeelandia. Om precies te zijn bevond ik mij in één van de ruimtes op de begane grond. Ik lag daar tezamen met anderen te slapen. Ik kan u thans geen exacte tijdstippen doorgeven doch plotseling schrok ik wakker omdat er in het Fort werd geschoten. Het betrof in deze automatische wapens. Aan de hand van mijn ervaring kon ik opmaken dat er met Uzi's werd geschoten. Ik hoorde ook mensen gillen. De schoten en het gegil kwamen van één van de kamers op de bovenste verdieping bastions, die open ruimtes zijn en als ik het goed heb kwamen de schoten vandaar. (...)

Samen met de andere militairen ben ik beneden gebleven. Het schieten duurde met tussenpozen ongeveer een uur. Wat er exact daarboven gebeurde wist ik niet.(...)

In de vroege ochtend, de zon kwam al op, begaf ik mij vergezeld van enkele andere militairen naar boven en op de grond van één van de bastions zag ik enkele personen dwars door elkaar liggen. Deze mensen vertoonden op dat moment geen tekenen meer van leven. Dit was het moment dat ik ontstemd voelde omdat het geen leuk gezicht is om mensen zo dood te zien liggen.

De lijken van deze personen vertoonden schotverwondingen. Zij lagen over elkaar. Ik heb niet veel bloed op de grond zien liggen. De meeste van de mensen die daar lagen kende ik niet. Op de grond zag ik ook heel wat hulzen liggen van het kaliber 9mm. Ten tijde ik daar boven was, was er niemand van de Legerleiding daar boven. (...)

Voorheen droeg ik er geen kennis van dat deze mensen in koelen bloede zouden worden neergeschoten. Als ik dit had geweten had ik misschien niet geparticipeerd in deze actie. Ik kan niet zeggen dat ik niet was meegegaan omdat mijn leven dan misschien in gevaar was gekomen. De Legerleiding van toen accepteerde geen weigering van dienstbevelen.

Later op de dag werden de lijken in lijkzakken geplaatst en uit het Fort gereden. De personen die hiermee belast werden waren van de Militaire Geneeskundige Dienst.”

2) Proces-verbaal d.d. 12 juni 2001, betreffende het verhoor van de verdachte Dijksteel, Iwan Leendert door de Rechter-Commissaris in het kader van het GVO (ordner I, blz. 319-323),waarin voor zover van belang het volgende is vermeld:

“Mijn taak bestond specifiek in het beschermen van de persoon van BOUTERSE. Vanwege mijn functie is het begrijpelijk dat ik zijn vertrouwensman was. Op uw vraag wie ik aanduid als legerleiding van toen noem ik u de namen van BOUTERSE, HORB, BHAGWANDAS, SITAL en nog anderen van wie ik de namen niet meer weet. Het is mij inderdaad bekend dat in het jaar 1982 er sprake was van sociale onrust in het land. Er waren duidelijke spanningen binnen bepaalde maatschappelijke groeperingen. Het is begrijpelijk dat de toenmalige legerleiding zich voorbereidde op een aantal mogelijke gebeurtenissen. (ordner I, blz. 320)

(...) Ik weet niet wat de reden is geweest van het ophalen van bepaalde personen. Op uw vraag of de heer KAMPERVEEN nog vragen gesteld heeft toen hij in de auto plaatsgenomen heeft, moet ik antwoorden dat hij wel wilde weten wat het allemaal te betekenen had. In het Fort Zeelandia aangekomen zijn wij naar binnen gereden en is de heer KAMPERVEEN overgedragen aan de heer BHAGWANDAS. Ik kan u niet exact aangeven op welk tijdstip en op welke dag de heer KAMPERVEEN is opgehaald. Wat ik wel weet is dat hij door de heer BHAGWANDAS naar boven is geleid, alwaar vrijwel de totale legerleiding zich bevond. Nadat de heren KAMPERVEEN en DERBY waren binnengebracht heb ik het Fort Zeelandia niet meer verlaten.

Op uw vraag wat ik allemaal heb meegemaakt verklaar ik dat ik gezien heb dat de heer KAMPERVEEN en DERBY na enige tijd naar beneden zijn gebracht en in een cel zijn opgesloten. Deze procedure heeft ook plaatsgevonden bij andere personen die binnen werden gebracht.

Op uw vraag wat ik verder heb meegemaakt terwijl ik mij daar bevond. Ten aanzien hiervan kan ik u verklaren dat ik mij op een goed moment ter ruste heb begeven en wakker ben geschrokken van schoten die ik hoorde. De schoten waren van boven afkomstig. Een collega van mij die ter plaatse was deelde mij mede dat ik niet naar boven moest gaan omdat BAKKI doelende op BHAGWANDAS bezig zou zijn op de mensen die binnen waren gebracht te schieten. (...) Het schieten heeft geduurd tot de ochtend. Weliswaar met tussenpozen. Voorzover ik heb kunnen uitmaken werd er uit automatische vuurwapens geschoten.(ordner I, blz. 321).

Op uw vraag wat ik nog meer heb meegemaakt, behalve de schoten, verklaar ik u, dat ik duidelijk kon uitmaken dat er meerdere personen boven waren en hoorde ik o.a. " Joengo me begi, oen no keru mi". Ik heb de stem niet kunnen herkennen. In feite hoorde ik de mensen steeds jammeren en verzoeken.

U vraagt mij wie allemaal in het Fort Zeelandia van de groep van 16 in die periode aanwezig waren. Hierop verklaar ik u dat naar mijn weten de hele groep van 16 daar aanwezig was. Ik weet vrijwel zeker dat DENDOE er ook bij was, evenals BRONDENSTEIN, HARDJOPRAJITNO en GEFFERIE. Het was in feite een komen en gaan van leden van de groep van 16. Ze onderhielden zich respectievelijk met BHAGWANDAS en BOUTERSE. (...) Op uw vraag of ik na het schieten nog contact heb gehad met de heer BOUTERSE antwoord ik bevestigend, doch heb ik hem echter niets gevraagd. Ik heb ook geen andere instructies gehad.

Zoals in mijn verklaring bij de militaire politie tot uitdrukking is gebracht heb ik de lijken gezien. (ordner I, blz. 322)

(...) Ik moet beamen dat ik ook heb deelgenomen aan het ophalen van personen die naderhand van het leven zijn beroofd.

Ik wil wel eraan toevoegen dat ook al zou ik niet hebben meegedaan, zij toch zouden worden opgehaald.(ordner I, blz. 323)

3) Proces-verbaal betreffende het verhoor van [getuige 1] , welk proces-verbaal op ambtseed is opgemaakt d.d. 28 oktober 2000 door de inspecteur van politie 2^e klasse, Pierau, Irving Edward (ordner VII, blz. 167-177), in welk proces-verbaal voor zover relevant het volgende is vermeld:

" (...)In de ochtend van 7 op 8 december 1982 ging ik naar bed. Op/of omstreeks 02.30 uur werd mijn slaap ruw onderbroken door iemand die aan de poort ramde. Ik overtuigde me en zag iemand bij de poort staan die kort daarop het erf opliep. Deze persoon herkende ik als de militair RUBEN ROZENDAAL. Ik stond hem vanuit het balkon te woord en vroeg naar de reden van zijn aanwezigheid ter plaatse op dat moment. Zijn reactie was dat de Bevelhebber, BOUTERSE, mij wilde spreken. Ik maakte hem duidelijk dat het moment zeer ongelegen en ongebruikelijk was en ik niet van plan was daaraan gevolg te geven. Hoewel beleefd, maar zeer nadrukkelijk, liet hij mij merken dat ik weinig keus had dan mee te gaan. Ik merkte dat andere militairen zich met zware wapens in hun bezit, op mijn terrein bevonden. Eén hunner zag ik duidelijk de telefoonkabels doorknippen. Mij werd geen toestemming gegeven mij behoorlijk te kleden.

Gegeven de dreiging op dat moment, ben ik mee gelopen naar ROZENDAAL naar de auto die daar geparkeerd stond. Van vrijwillig meegaan is er absoluut geen sprake geweest. In de auto trof ik verder aan, de mij eveneens bekende militairen ROY ESAJAS en DIJKSTEEL, terwijl een lichtkleurige militair thuis bij mijn gezin achterbleef. (ordner IIV, blz. 170)

In het voertuig was de spanning te snijden. DIJKSTEEL die mij bekend is, zat naast mij en hijgde.

Elke poging van mij om te achterhalen wat er gaande was, werd afgedaan met een verwijzing naar hun opdrachtgever BOUTERSE. Ik probeerde bij herhaling de inzittenden aan de praat te krijgen, maar kreeg steeds nul op het request. In het Fort Zeelandia gekomen, trof ik de militairen BHAGWANDAS en BRONDENSTEIN in uniform gekleed. BHAGWANDAS droeg mij op met uitzondering van mijn ondergoed, mijn kledingstukken uit te doen. Ik werd geleid naar een ruimte, open van boven niet voorzien van banken en/of bedden, die mij niet de indruk gaf een cel te zijn. Ik trof verder daar aan de vier advocaten te weten: RIEDEWALD, HOOST, BABOERAM en GONÇALVES alsmede de heer KAMPERVEEN. Uitwendig bekeken op dat moment, leek het mij niet dat deze heren waren mishandeld. Wij kregen vanuit het balkon boven, waar er zich een behoorlijk aantal militairen bevond, dat achteraf lijfwachten van BOUTERSE bleek te zijn, op vrij agressieve manier te horen op welke manier wij ons dienden te gedragen, bijvoorbeeld het verbod tot onderlinge communicatie; niet leunen tegen de muur; niet zitten. Naarmate de tijd vorderde, kwamen erbij: CYRIEL DAAL, RAMBOCUS, SHEOMBAR, SLAGVEER en later op de middag WIJNGAARDE. Het gelukte mij op een bepaald moment, te fluisteren met CYRIEL DAAL die zeer bang was. Dat deden wij door tegen de muur aan voorover gebogen te leunen. Van hem kreeg ik op fluisterende toon het relaas van de wijze waarop hij werd opgehaald en binnengebracht. Hij had deze ervaring nooit eerder opgedaan, hetgeen mij reden gaf hem steeds weer moed in te spreken en hem aan te moedigen tot bidden. Hij voorzag dat wij zouden worden vermoord. Op een gegeven moment werd RAMBOCUS letterlijk naar binnen gegooid. Door zijn aanwezigheid werd het zwijgen verbroken. Hij gaf ons instructies hoe te handelen indien er hand- danwel luchtdruk granaten naar binnen zouden worden gegooid. (ordner IVV, blz. 171) Hij noemde BOUTERSE een lafaard die hij in staat achtte op een laffe manier ons te vermoorden. Hij communiceerde met enkele van de militairen (lijfwachten van BOUTERSE) en maakte de opmerking bereid te zijn het op te nemen tegen BOUTERSE, indien hij, BOUTERSE de moed kon opbrengen om hem een wapen ter hand te stellen en hij zelf er één kon hebben, terwijl de onschuldige burgers naar huis konden worden gestuurd. Een soort twee gevecht met gelijke bewapening. In de loop van de vroege ochtend van 8 december 1982 was het mogelijk BOUTERSE te zien vanuit de ruimte waarin wij ons bevonden. Hij zat namelijk achter zijn bureau met zijn rug naar ons toegekeerd. Omstreeks 06.00 uur hoorde ik een trompet signaal, ik begreep daardoor dat men bezig was de vlag te hijsen. De dag hebben wij in die ruimte zonder voeding en in grote onzekerheid doorgebracht. Een poos na het hijsen van de vlag, werd de deur met kracht opengegooid, waarna enkele zwaargewapende militairen op een hardhandige wijze ertoe overgingen, vijf personen mee te nemen te weten: RAMBOCUS, SHEOMBAR, DAAL, KAMPERVEEN en SLAGVEER.

Deze mensen werden gebracht naar de ruimte waar BOUTERSE zich ophield. Wat zich daar voordeed weet ik niet, maar niet lang nadat ze waren meegenomen, hoorde ik duidelijk van dichtbij meerdere repeteerwapens overgaan. Er werd dus van dichtbij geschoten. (...) De situatie die ontstond, in de ruimte waarin ik mij met de andere overgeblevenen nog steeds bevond, is niet te beschrijven. Het gevoel dat ik kreeg en waarschijnlijk ook de anderen, was te zoeken naar een veilig heenkomen. Niemand had tijd voor een ander. Iedereen gilte en rende in wanhoop. Ik heb wel kunnen registreren, dat BABOERAM met zijn hoofd bonste tot bloedens toe, in een situatie van devotie en bad. Op een gegeven moment werd ik alleen meegenomen naar boven door twee militairen. Dat gebeurde via de binnen trap die leidt naar het vertrek van BOUTERSE, op dezelfde manier waarop (ordner IIV, blz. 172) de anderen eerder waren meegenomen. Ik kwam boven aan en trof BOUTERSE aan achter zijn bureau. Hij stond op en ontving mij met de woorden "ZIE JE WAT ER GEBEURT IN HET LAND, RADIOSTATIONS; GEBOUWEN WORDEN IN BRAND GESTOKEN". Ik had daar niet bepaald aandacht voor en vroeg hem naar het waarom van mijn aanwezigheid ter plaatse onder deze erbarmelijke

omstandigheden. Terwijl wij over en weer spraken, hoorde ik iemand de trap op rennen. Dat bleek naderhand BHAGWANDAS te zijn. De discussie had te maken met een afspraak volgens BHAGWANDAS, dat alle aangehouden, DERBY inbegrepen, afgemaakt zouden worden. BOUTERSE liet op dat moment zijn gezag gelden en zond BHAGWANDAS resoluut terug naar zijn post. Ik verzocht BOUTERSE mij duidelijk te maken wat ik had misdaan. Een duidelijk antwoord bleef hij mij schuldig. Gedurende dit onderhoud verscheen ROY HORB vanuit een kamer pal tegenover die van BOUTERSE. Ik rende op hem af in een poging om hulp te zoeken. Zijn houding was meer één van verwijten alsof ik om deze behandeling gevraagd had. Van BOUTERSE moesten wij gaan zitten in zijn werkkamer waarbij hij ondermeer duidelijk maakte dat de totale situatie uit de hand was gelopen, radiostations werden in brand gestoken terwijl de brandweer niet mocht optreden. Na enkele andere mededelingen over de totale situatie, werd ik via HORB door twee van zijn medewerkers weer naar beneden gebracht naar de ruimte waar ik vandaan kwam. Op weg naar deze ruimte, zag ik mevr. GEER die toen secretaresse was van BOUTERSE en DICK DE BIE aan de voet van de trap staan. In de loop van de ochtend verdween BOUTERSE uit ons gezichtsveld. Hoe de dag zich verder ontwikkelde in detail is moeilijk aan te geven, maar ik kan mij goed herinneren dat HOOST, die last had van droge lippen naar boven toe riep en vroeg om wat water om zijn dorst te lessen. De reactie die van boven kwam was "WIJ GEVEN GEEN WATER AAN MENSEN DIE WIJ STRAKS DOOD GAAN SCHIETEN, DAT IS VERMORSEN VAN HET WATER." (ordner IIV, blz. 173).

(...) Later op de dag merkten wij dat BOUTERSE terug was in het Fort en plaats nam achter zijn bureau. Dat viel direct op, omdat hij langs de ruimte moest gaan waarin wij ons bevonden. Na terugkeer van BOUTERSE werden BABOERAM en GONSALVES meegenomen en keerden niet terug. Daarna werd HOOST gehaald, maar die keerde wel terug. Hij kon mij influisteren dat hij had aangevoerd bij BOUTERSE plannen te hebben om op heel kort termijn naar het buitenland te gaan, bij zijn zoon die zou afstuderen en des gewent zijn vertrek kon bespoedigen. Hij had geen bezwaar om zich blijvend in het buitenland te vestigen.

(...) In de middag uren, omstreeks 15.00 uur, werd WIJNGAARDE naar binnen gebracht. Daarna, het was in elk geval donker, werd ik weer naar boven gehaald en moest wederom verschijnen voor BOUTERSE. Na, omstreeks 20.00 uur, wederom te zijn geleid voor BOUTERSE gaf hij opdracht om HORB erbij te halen, die zich ook in het Fort bevond. Toen HORB erbij kwam, maakte BOUTERSE hem duidelijk dat hij besloten had om DERBY weg te sturen. Hij vroeg mij naar mijn kledingstukken, waarop ik als antwoord gaf dat ik ze eerder had afgestaan in opdracht van BHAGWANDAS. Hij, BOUTERSE, wees mij een balkon aan achter zijn werkkamer, waar mijn kleding stukken zich zouden bevinden. Op het balkon zag ik de figuren van KAMPERVEEN en SLAGVEER tegen een muur half zittend en half liggend. Ik weet u niet te verklaren of ze in leven waren toen, wij hebben geen woorden met mekaar gewisseld. De situatie was er één van zo gauw mogelijk mijn kleding stukken pakken en vertrekken. Na mijn kledingstukken te hebben gepakt, moest ik terug naar BOUTERSE die met HORB zat. Ik vroeg aan BOUTERSE wat er te doen was met de heren KAMPERVEEN en SLAGVEER. (ordner IIV, blz. 174) Ik wilde weten of ze dood waren. Zijn reactie was dat ik daar geen vragen moest stellen. Hij herhaalde het eerder verhaal, met betrekking tot het gedrag van burgers en de reactie van de militairen. Ik veroorloofde mij om op de valreep nog het verzoek te doen waarbij ik ondermeer aanvoerde dat ik vanwege mijn achtergrond geen mensen in de steek moest laten op kritieke momenten. Ik bedoelde voor vrijlating van het drietal WIJNGAARDE, HOOST en RIEDEWALD, te pleiten dat zich nog in de veel door mij besproken ruimte bevond. BOUTERSE haalde uit zijn borstzak een papiertje waarop kennelijk zich enkele namen bevonden. Hij reageerde door te zeggen "JE BEDOELT WAARSCHIJNLIJK HOOST." en nog voordat BOUTERSE verder kon lezen, onderbrak HORB hem door de naam HOOST heel nadrukkelijk te herhalen, waaraan hij toevoegde "HOOST, DIE HEBBEN WIJ TOCH AL AFGEWERKT". BOUTERSE reageerde hierop door het verhaal van HOOST summierlijk aan HORB te vertellen. Daarna werd na onderling overleg tussen het tweetal besloten, dat

veiligheidsmannen van HORB, mij thuis zouden afzetten. Nabij de hoofduitgang, kwamen wij tegen DIJKSTEEL, die eerder betrokken was bij mijn aanhouding en LEWIS, beide heel nauwe medewerkers van BOUTERSE. Tegelijkertijd kwamen de heren KROLIS en ALIBUX het Fort binnen. Hun reactie tegenover mij was, dat zij gebeden hadden voor mijn vrijlating en daarover met BOUTERSE hadden gesproken. Het drietal veiligheidsmannen, van Javaanse komaf, dat hoorde bij HORB, vergezelde mij naar huis. In de auto werd er geen woord gewisseld. Thuis aangekomen, omstreeks 21.00 uur, werd ik opgevangen door mijn gezin. (ordner IVV, blz. 175)”

4. Proces-verbaal van verhoor van de [getuige 2] ter terechtzitting d.d. 23 januari 2009 – zakelijk weergegeven – als volgt:

Dijksteel heeft ook geschoten. Hij maakte deel uit van het vuurpeleton. Hij heeft op Riedewald geschoten. Ik was op 7 of 8 meters verwijderd. Hij schoot twijfelachtig. Hij heeft ook op Baboeram geschoten. Baboeram zijn schedel barstte open ik heb geen beschrijving voor het feit hoe ik dat heb ervaren. De opdracht ‘vuren’ was gegeven. De mensen zijn toen gevallen. Meneer Dijksteel stond achter het vuurpeleton tezamen met Dendoe en Bhagwandas. Na de opdracht vuren, heeft hij twee schoten gelost op Baboeram. Toen ik in dienst trad als lijfwacht heb ik Dijksteel gezien. Ik heb op 8 december 1982 geschoten. Dijksteel stond naast mij. Hij stond eerst achter mij. Het klopt nadat wij geschoten hadden, heeft hij op de lijken geschoten.

5. Verklaring van de [getuige 2] afgelegd bij de Rechter-Commissaris d.d. 15 december 2002 – zakelijk weergegeven- als volgt:

(..) Vanuit mijn positie bekeken zat Riedewald links en Baboeram rechts met hun gezicht naar ons toe. Zij waren eveneens gekleed in een korte broek. Ik heb geen verwondingen of iets anders kunnen waarnemen. Ik bevond mij op een afstand van 6 tot 7 meters van deze personen. Ze waren sprakeloos en beefden. Ik kon merken dat ze duidelijk bevreesd waren. Ze waren verder niet geblinddoekt of vastgebonden. Voor zover ik weet heeft iedereen geschoten. Van de zestien personen die zich daar bevonden hebben ze allemaal geschoten op de twee personen. Ik maakte deel uit van de staande groep en heb na het teken “vuren” ook geschoten. Van de 37 patronen welke zich in het wapen van mijn magazijn bevonden waren zowat 10 tot 15 patronen over. De rest heb ik afgevuurd op de twee personen. Ten aanzien van de persoon van Dijksteel t.w. Iwan heb ik zelf gezien dat hij zijn patroonmagazijn heeft leeggeschoten op de twee mannen die al door ons doorzeefd waren.

6. Proces-verbaal betreffende het verhoor van de [getuige 3] d.d. 10 september 2002 in Nederland in het kader van een rechtshulpverzoek uit Suriname, in het bijzijn van de onder inspecteur van politie te Suriname, Ruben B. Dijks, welk proces-verbaal op ambtsbelofte is opgemaakt door laatstgenoemde en de hoofdagenten/rechercheurs van politie, Lambertus Henzen en Jerome Oscar Linger,(Ordner IV, blz. 421 - 425), en waarin voor zover relevant het volgende is opgenomen:

“(..) In de periode voor december 1982 merkte ik wel dat er spanningen waren in Suriname. De sfeer was gespannen. Op een gegeven moment, ik weet geen datum meer, was ik aan het werk in de woning van Horb. De woning van Horb lag tegen het Fort Zeelandia aan. Op een gegeven moment werd Horb gebeld door Bouterse, dit zal in de ochtend voor twaalf uur, zijn geweest. Ik stond op dat moment vlak bij Horb in de buurt en ik kon merken dat het Bouterse moet zijn geweest. Ik hoorde dat aan de manier van praten van Horb. Er werd gesproken dat Horb zich meteen moest melden bij Bouterse. Ik kon merken dat Horb kwaad was, hij was aan het schelden. Na dit gesprek zei Horb ons dat we ons klaar moesten maken om naar het Fort te gaan.

Dit hebben we gedaan en we zijn met iedereen die aanwezig was naar het Fort Zeelandia gegaan. Daar aangekomen zag ik dat er, voor mij onbekenden, in een put zaten. Deze put zat

in het Fort zelf. Je kon er vanaf boven in kijken, het was een open ruimte. Op dat moment zaten er ongeveer zes à zeven mensen opgesloten. Ze waren allemaal in hun ondergoed gekleed en vertoonden geen sporen van mishandeling en anderszins. Ze waren op dat moment gaaf. De gevangenen waren op dat moment bang maar verder waren ze rustig en gelaten. Er was geen paniek of zo. De enige die ik van deze mensen herkende was Derby. (Ordner IV, blz. 421) Horb ging vervolgens een kamer naar binnen om met "de baas" te praten. Hiermee bedoelde hij Bouterse. Ik hield buiten de wacht. Dit duurde ongeveer 15 à 20 minuten. Ik zag op dat moment dat er veel militairen van Bouterse rondliepen. Deze mannen liepen zwaar bewapend heen en weer. De wapens waren onder andere: AK 47, Uzi, FAL en karabijnen. Alle mannen van de groep van 16 waren er ook. De namen van de mannen die ik heb gezien waren:

BHAGWANDAS

LEEFLANG

TOLUD

BRONDENDSTEIN

NELOM

MAHADEW

GORRE

ROZENDAAL

JEFFRY

HARDJOPRAJITNO

Verder schieten me geen namen te binnen. Maar ik weet wel dat iedereen van Bouterse zijn groep compleet was.

U toont mij nu een aantal foto's waarvan ik de volgende herken:

KEMPES

DIJKSTEEL.

Dit waren de mensen die de leiding gaven aan de groep van Bouterse. Verder ken ik er niet één.

7. Verklaring van de [getuige 4], afgelegd bij zijn verhoor ter terechtzitting van de Krijgsraad d.d. 22 juni 2009, op welke terechtzitting hij – voor zover relevant - het volgende heeft verklaard:

" (...) Op uw vraag waarom ik de situatie op 8 december 1982 abnormaal vond, moet ik u zeggen dat de heren met geweren liepen. Normaliter waren de heren bezig met werkzaamheden. Er waren op 8 december extra lijfwachten. De hele groep van zestien met uitzondering van Hawker, was aanwezig. De Echo Compagnie was meer een familie. Er werd onder andere onderling verteld: "ding mang tja wan toe mang iensey". Ik was er bij daglicht omstreeks 06.30 uur. Die ochtend was er geen appel. Als je consignatie bent, wil dat zeggen dat er een verhoogde staat van paraatheid is.

(...) Het was tegen 07.00 uur – 07.30 uur toen ik genoemde personen zag. Het was bij Bastion Zierikzee op de kaart te zien als de driehoek tussen 3 en 4. Ze keken af en toe naar boven en spraken mopperend tegen elkaar. Ze fluisterden links en rechts. De groep van lijfwachten van de Bevelhebber Bouterse bestond onder andere uit Dijksteel, Lewis, Kempis. Bij de Echo Compagnie zag ik jongens als Kopro, Menig, Pika, van Ommeren. De leiding van de Echo Compagnie was in handen van Luitenant Gorré.

Martowidjojo was Compagnies Sergeant Majoor. Er werd gepatrouilleerd. Er was niet persé wacht bij die driehoek. Er was geen klauter of houvast in die ruimte, vooral gelet op de hoogte van die muren. Er was geen mogelijkheid om van daaruit te vluchten. Praktisch konden die mensen niet uit de ruimte. Er is een gevel opgetrokken van baksteen. De andere gevel was ook opgetrokken. Het was een hoge wand. Twee gebouwen die verbonden zijn middels een lang looppad. De muren waren ongeveer 3,5 tot 4m. De muren van de driehoek waren ongeveer 3,5m. Twee wanden hadden een kant van 4 m. De korte zijde was ongeveer 2,5 tot 3m.

Het was in ieder geval een situatie waarbij je heel voorzichtig moet zijn. Nadat er geschoten was ben ik even gaan kijken. Je mocht niet opvallen. Je doet alsof je langs loopt en je keert gelijk daar. Ik heb gelopen met al mijn tijd. Ik heb goed gekeken, maar niet opvallend.

Sheombar heeft mij met gebogen hoofd gezegd: "Ken, ik zou je een glas water vragen, maar ik weet dat je me het niet gaat kunnen geven en als ik er niet meer ben dan weet je dat er een echte militair is weggegaan.". Ik kon in die situatie niet reageren. Ik kon het water niet geven aan hem. Tussen gevel 3 en 4 was er een looppad en er is een ruimte voorzien van een spiegel en dan zag je die heren praten. Beneden van het kantoor van Bouterse bij nummer 3 zat de secretaresse, daarboven was het kantoor van Bouterse. Kamperveen en Slagveer hadden een hemd aan. Ik heb deze mensen hun namen genoemd, omdat ik hen kende. Die andere mannen zag ik, maar ik kende hun namen niet. Behalve Hawker heb ik de hele groep van zestien in het Fort Zeelandia gezien. Sommigen waren gekleed in een lange groene broek en een hemd of trui.

(...) Tussen de verbindingdienst en het kantoor van de Compagnies Commandant was een deur. Tussen de ruimte van de CSM en de CC was er een verplaatsbare triplex van 1,80m. Als verbindingman was je in de ruimte van de CSM. De functie van een verbindingman was onder andere het doorgeleiden van inkomende telefoongesprekken en uitgaande berichten. Korporaal de Graav was mijn meerdere in de verbindingkamer. De CSM en de CC waren hiërarchisch mijn meerdere. Vanuit de kamer kon ik niet naar binnen van die driehoek zien. De driehoek D was tegenover de kamer. Vanuit de achterzijde kon je dat wel zien. De driehoek D was tegenover de kamer. Vanuit de achterzijde kon je dat wel zien. Vanuit de zijde van de CC was er geen overzicht op de driehoek. Via de appélplaats heeft Gorré gezegd: "Heren ontladen.". Er zijn schoten gehoord. De Echo Compagnie heeft toen gespannen. Het wachten was op het tweede sein om af te vuren. Er is een magazijn op het wapen. De schoten werden gehoord aan de achterzijde van de rivier, namelijk het noordelijk deel. Gorré kwam buiten en zei: "mannen ontladen". Je haalt je magazijn uit het wapen. Lokken, controleren of het patroon uit de kamer is gehaald. Je houdt het magazijn buiten en die loop in de lucht in een veilige richting. Gorré zei: "we hebben niets mee te maken. Het is de Bevelhebber die zijn werk doet." We dachten dat het de lijfwachten van de Bevelhebber waren. Jugwels was verbindingman aan boord van S402, dus bij de Marine. Mohammedsaid heeft om drie uur in de ochtend gezegd om te schieten voor vijf of zeven minuten. Ik heb Bouterse tegen 13.00 uur op 8 december 1982 zien vertrekken. Tijdens zijn afwezigheid is er niet geschoten. Hij kwam omstreeks 19.00 uur terug. Ik was bij de ingang voor het gebouw, ik zat. Dus tussen F en E is er een trap van de Compagnie Commandant. Ik stond voor het gebouw. De lijken werden via de trap naar beneden gebracht en ingeladen. Het was al daglicht. Het was omstreeks 07.00 uur. Ik heb 15 lijken gezien in groene tenthelften opgerold. De lijken heb ik in de ochtenduren zien liggen. De tenthelften werden gebruikt om de lijken te wikkelen. Dat is na 03.00 uur in de ochtend gebeurd. Het Fort Zeelandia was niet afgesloten voor de Echo Compagnie; de ruimte van de Bevelhebber wel. Als verbindingman ben ik in de avonduren meegegaan met de groep om bij calamiteiten te melden met een drietonner van de Echo Compagnie. Enkele collega's waren Cabalefodi, Joeroeja, Tjaroeme, Debipersad. (...) Ik stond bij de amandelbomen. Behalve de eerste vijf of zes mannen die waren geschoten waren er tegen 03.00 uur in de ochtend weer schoten. Ik ben toen tegen 05.00 uur gaan kijken.

Na de schoten van 03.00 uur in de ochtend zeiden ze dat er andere mannen geschoten waren. Onder andere: Oemrawsingh, Sohansingh, Rahman, Bram Behr, Kamperveen, Slagveer. Na de schoten hoorde je dus van andere collega's dat er weer mensen zijn geschoten en dan ging je even kijken of je wat kon zien.

Na de eerste schoten ben ik ook gaan kijken en zag ik onder andere: Rambocus, Sheombar, Daal, Baboeram, Eddy Hoost, Goncalves, Leckie. Toen is het gestopt. De overige mannen zijn in de ochtend geschoten. Je moet dichtbij gaan om een inschot van voren te kunnen zien. Je kijkt niet fijntjes. Je ziet de mannen liggen en weet dat ze dood zijn. Van achteren kon je geen

kogelinslag zien. Na 13.00 uur heb ik niemand meer in de driehoek gezien. Derby, Slagveer en Kamperveen waren bij elkaar. Later is Kamperveen samen met Slagveer weggehaald en geplaatst in de gang achter het kabinet van Bouterse. De gang boven met B aangegeven op de kaart. Ik heb Derby alleen het Fort zien uitlopen met een lijfwacht die hem de weg wees. Dat was in de avonduren op 8 december 1982.

(...) Er was iets opengemaakt. Bouterse en Derby hadden ongeveer dezelfde lengte. Derby was korter. Ze hieven hun glazen. Moeslikan heb ik op 8 december 1982 in het Fort gezien. Bouterse en Horb zijn omstreeks 13.00 uur vertrokken en omstreeks 19.00 uur teruggekomen. Ik kan u niet zeggen of Vrede de soldaat van de dag was. Ik heb Vrede wel gezien.

(...) Het gebouw van de Bevelhebber mocht men niet betreden, dat was altijd zo.

(...) Een ieder van de Echo Compagnie was vrij in beweging binnen het complex met uitzondering van het gebouw van het kabinet van de Bevelhebber.

(...) Ik zag Bouterse omstreeks 13.00 uur het Fort verlaten om vervolgens op dezelfde dag rond 19.00 uur bij schemering het Fort binnen te komen, achtervolgd door Horb. Rond 20.00 uur – 21.00 uur heb ik eerst Horb zien vertrekken, gevolgd door Bouterse en zijn lijfwachten(...) Ik gaf de opdrachten aan S402.

(...)Bouterse is via de hoofdingang vanuit zijn kabinet met lijfwachten vertrokken en ook toen hij terugkwam via de hoofdingang binnengekomen.

(...) Nadat de eerste schoten werden gehoord kwam Gorré en zei: “Janki geef door aan S402 dat er niet geschoten mag worden.” De mensen die ik heb gezien waren daar in de Bermuda driehoek. (...) In de vroege ochtend van 8 op 9 december 1982 gaf Mohammedsaid de opdracht om te vuren. Er moest in de lucht geschoten worden.“

8. Verklaring van de [getuige 4], afgelegd bij zijn verhoor bij de gerechtelijke plaatswaarneming in het Fort Zeelandia van de Krijgsraad d.d. 15 november 2010, op welke terechtzitting hij – voor zover relevant – onder meer het volgende heeft verklaard:

“Op 8 december 1982 kwam ik via de hoofdpoot de ruimte recht binnen. Ik heb mij vervolgens aangemeld bij de Compagnies Commandant in de persoon van Luitenant Gorré. Ik heb mij toen begeven naar de werkruimte. Ik heb mij dus aangemeld in de verbindingsruimte en wachtte op de nadere instructies gegeven voor Luitenant Gorré. Ik bevond mij dus in de verbindingsruimte. Er werden manschappen binnen gebracht. De jongens kwamen ook zeggen dat er mensen naar binnen werden gebracht. Ik ben gaan kijken naar die heren. Omstreeks 10.00 uur 's morgens hoorde ik schoten. Die schoten heb ik achterin gehoord. (...) Vanuit mijn kantoorruimte kon je ook niet rechtstreeks in de driehoek kijken. Je moest via de voorkant lopen. Die heren waren opgesloten in de driehoek. Die lijken waren achteraan. Vanaf 06.30 uur toen ik aankwam tot die tijd van die schoten had ik zes of zeven van die mannen levend gezien. Kamperveen, Slagveer en Derby heb ik ook in de ochtenduren hier gezien. Ik had Sohansingh ook gezien.

De Bevelhebber zat in de ruimte boven en zijn secretaresse zat beneden. Het was een vrije loop. De lijfwachten van de Bevelhebber waren er ook. De Bevelhebber was er, Horb en de leden van de Echo Compagnie.

Deze driehoek heb ik niet betreden. Ten aanzien van de eerste lokatie kan ik zeggen dat ik de toenmalige Bevelhebber vanuit mijn verbindingsruimte een toast heb zien uitbrengen. Die ruimte was wel verlicht.

Ik heb Sheombar ook hier gezien. Hij had mij in het Hindoestaans geroepen. Hij zei: “ik lust een glas water, maar ik weet dat je mij het niet gaat geven”. Boven waren die lijfwachten van Horb en Bouterse. Flohr was ook boven. Ik weet niet wat Flohr toen gezegd heeft. In de bovenruimte was de slaapkamer van de leden van Echo Compagnie. Van hieruit naar beneden gekeken zag je de Bermuda Driehoek. Daarboven was de kamer van de Bevelhebber. Daar zag ik de schaduw van drie personen. Die ene persoon was kort, Derby dus. Het leek alsof zij een toast uitbrachten. Het was in ieder geval na 19.00 uur in de avond. Ik heb Bouterse zien vertrekken.

Ik heb omstreeks 19.00 uur zien aankomen en hij is omstreeks iets over 20.00 uur vertrokken. Het was in de avond van 8 op 9 december 1982.

Het was onmogelijk te komen uit de driehoek. Er was constant bewaking. Je kon niet wegspringen vanuit die ruimte. Overal was er beveiliging.

Het licht in de kamer van de Bevelhebber was aan. Er was een licht geel gordijn. Drie mannen hieven het glas. Gelet op de posturen waren het Bouterse, Horb en Derby.

Ik ben nooit in deze ruimte geweest. Het was geen gebruik dat men in de ruimte van het Kabinet van de Bevelhebber kwam. Ik heb van 10.00 uur 's morgens tot 13.00 uur schoten gehoord. Dit alles geschiedde met tussenpozen. Van 10.00 uur tot 13.00 uur was de Bevelhebber in het Fort Zeelandia. Tussen 19.00 uur en 20.00 uur was de Bevelhebber ook aanwezig, maar er is toen niet geschoten. Ik heb Rambocus gezien.

Ik ben op een gegeven moment achterlangs gelopen en heb ik toen de lijken gezien. Er was een pallet van 40 tot 50 cm. Er was een verhoging. Bij Bastion Veere waren Rambocus, Daal, Baboeram, Hoost, Gonsalves, Leckie, Sheombar. De lijken waren zittend en op elkaar gevallen. Het was een pallet van ongeveer, 1.25 m breed. Vijf lijken waren op zo een pallet en één op de grond. Ze waren levenloos. Er was veel bloed. Ik was geschrokken. Op het moment dat je schoten hoorde, liep je even snel om te kijken en liep snel door. De lijfwachten van de Bevelhebber waren er.

(..) Omstreeks 03.00 uur of 03.15 uur in de ochtend van 9 december 1982, nadat we 15 minuten lang schoten hebben gehoord, hoorden we anderen ook zeggen: "ding klaar moro mang.". Het was donker. Later werden de lijken in tenthelften opgerold.

Beneden was het eerste peleton. Ik weet niet precies wie belast was met het vervoer van de lijken. Het was een blauwe pick-up. Het was te Bastion Middelburg. Ik heb meegeholpen om de lijken te vervoeren. De pick-up kwam van de Memre Boekoe Kazerne. Zaterdagavond 11 december 1982 moest ik het mortuarium bewaken. Op 12 december 1982 zijn de lijken afgestaan aan de familie. De pick-up is via de hoofdpoot weggereden. Ik heb zelf gezien dat die pick-up via de voorkant is weggereden. De pick-up reed achteruit naar binnen. De pick-up reed naar binnen, maar ik weet niet welke kant op. Ik heb geholpen om de lijken op te rollen en in te laden."

9. Proces-verbaal d.d. 04 juni 2004 betreffende een samenvatting en eindconclusies van het Rapport Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden, welk proces-verbaal op ambtsbelofte is opgemaakt door de deskundigen Prof. Dr. M.A. Vreden, Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Stoof (ordner V, blz. 7 - 8), waarin, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

"Wij, Vrede Vlogtman, Karelse en Stoof, concluderen op basis van de verrichte onderzoeken het volgende:

Identificatie

- *De 15 stoffelijke overschotten die werden aangetroffen in de graven zijn door middel van vergelijkend DNA-onderzoek geïdentificeerd.*

Doodsoorzaak

- *Bij acht slachtoffers was de doodsoorzaak verbrijzeling van het hersenweefsel.*
- *Bij zeven slachtoffers was de doodsoorzaak shock door bloedverlies.*

Kogels slachtoffers

Bij negen slachtoffers werden in totaal 22 kogels en één kern van een kogel aangetroffen:

- *21 kogels zijn van het kaliber 9mm Parabellum. Eén van deze kogels is geschikt voor vergelijkend onderzoek ter identificatie.*

- Vastgesteld werd dat deze kogel niet uit de loop van de UZI NL50108 is afgevuurd.
- Van één kogel was het kaliber niet vast te stellen.
 - De kern is van een kogel van het kaliber 7.62x39mm.

Muur Bastion Veere

- Van de onderzochte gaten op het Bastion Veere, in de muur parallel aan de rivierzijde, in het gedeelte tussen de openingen, zijn er minstens vijf veroorzaakt door inslagen van kogels van het kaliber 9mm en minstens één door een kogel van het kaliber 7.62x39mm.
- Van de onderzochte gaten op Bastion Veere, in de muur parallel aan de rivierzijde in het gedeelte links van de linkeropening, zijn er minstens drie veroorzaakt door inslagen van kogels van het kaliber 7.62x39mm.

Patronen van het kaliber 9mm werden doorgaans verschoten uit een pistool of een machinepistool. Hiervoor komt een groot aantal typen wapens in aanmerking, waaronder machinepistool model UZI en pistool Browning 9mm KL.

Patronen van het kaliber 7.62x39mm worden doorgaans verschoten uit (machine)geweren; hieronder zijn ook begrepen wapens van het type Kalashnikov (AK47).

(...)

De plaats waar op het Bastion Veere was geschoten verliep van halverwege de korte muur, rechts van de gang naar Bastion Zierikzee, tot en met de deur van de gang naar Bastion Middelburg.

Gezien het waargenomen hoekverloop kunnen de onderzochte gaten zijn veroorzaakt door schoten die van een hoogte van 1 tot 1½ meter (heup-schouderhoogte) op het Bastion Veere zijn afgevuurd van elke afstand tussen de 3 en 13 meter.”

Identificatie en doodsoorzaak van het slachtoffer Baboeram

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 betreffende Onderzoek kogels (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 175-176), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Op vrijdag 13 december 2002 werd in opdracht van de Rechter-Commissaris, op de begraafplaats Sarwa Oedai te Paramaribo een gesloten graf geopend. Op dit graf stond de naam van:

J.K. BABOERAM (objectcode N)

Naast een gerechtelijke sectie werd die dag een onderzoek ingesteld naar de inhoud van de grafkist. Bij dit onderzoek werden vijf kogels aangetroffen.

Deze kogels werden onder verantwoordelijkheid van de Rechter-Commissaris inbeslaggenomen en gewaarmerkt **N-3, N-4, N-5, N-6 en N-10.**

(...)

Korte samenvatting uit het deskundigenrapport

N-3 Het is een volmantelkogel;

De kogel is gedeformeerd;

De kogel is waarschijnlijk van het kaliber 9mm Parabellum;

De kogel kon verschoten zijn door een wapen, type UZI;

Het merk/type wapen waarmee deze kogel was verschoten kon niet meer worden vastgesteld;

In de kogel bevinden zich geen voor identificatie geschikte karakteristieke sporen.

N-4 Voor deze kogel gelden dezelfde onderzoeksresultaten als bij kogel N-3.

N-5 Het is een volmantelkogel;

De kogel is gedeformeerd;

De kogel is waarschijnlijk van het kaliber 9mm Parabellum;

Patronen van dit kaliber worden doorgaans verschoten uit een pistool of een machinepistool. Het merk en type waarmee deze kogel was verschoten kon niet meer worden vastgesteld;

In de kogel bevinden zich geen voor identificatie geschikte karakteristieke sporen.

N-6 Voor deze kogel gelden dezelfde onderzoeksresultaten als bij kogel N-3.

N-10 Het is een volmantelkogel;

De kogel is zeer waarschijnlijk van het kaliber 9mm Parabellum;

De kogel kan verschoten zijn met een wapen, type UZI;

In de kogel bevinden zich geen voor identificatie geschikte karakteristieke sporen.”

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 betreffende identificatie DNA (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 173-174), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“ Conclusie uit het deskundigenrapport

Het DNA-profiel van het monster tand/kies (AFQ978) van het slachtoffer in het graf met codering N past uitsluitend bij de DNA-profielen in de stamboom van de familieleden van J.K. Baboeram.

Uit de resultaten van het onderzoek is een zeer sterke aanwijzing verkregen dat de identiteit van dit slachtoffer J.K. BABOERAM is.”

Proces-verbaal d.d. 13 december 2002 betreffende sectie op het stoffelijk overschot van J.K. Baboeram (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed is opgemaakt door de patholoog-anatoom, Prof. Dr. M.A. Vrede (ordner V, blz. 168), waarin, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Het skelet was nagenoeg volledig aanwezig (zie foto 1).

De schedel toonde rechts aan de bovenzijde een defect van circa 22 millimeter (zie foto 2). Van hieruit waren diverse fractuurlijnen aanwezig.

Een gedeelte van het bot aan de achterzijde ontbrak. In de bovenkaak was er in het midden een defect (zie foto 3). De onderkaak toonde geen afwijkingen.

De botten van de rechterarm en de handbotten waren zonder afwijkingen.

De botten van het rechterbeen en voetbotten waren zonder afwijkingen.

Het bot van de linkerbovenarm toonde een fractuur (zie foto 4). Van de linker armsbotten ontbrak de ellepijp. De botten van de hand toonde geen afwijkingen. Het linker bovenbeensbot

toonde geen afwijkingen. In het linkerscheenbeen ontbrak het gewrichtsvlak. Het kuitbeen toonde twee fracturen (zie foto 5). Er waren geen afwijkingen in de voetbotten. Het linkerschouderblad toonde geen afwijkingen. Het rechterschouderblad toonde destructie (zie foto 6).

De wervelkolom, de ribben, het borstbeen en het bekken toonden geen afwijkingen.

Gezien de destructie van de schedelbotten moet er een uitgebreide verbrijzeling van hersenweefsel zijn geweest. Door destructie van het rechterschouderblad moet er een perforatie van de rechterlong zijn geweest. Deze destructies kunnen zijn veroorzaakt door kogels. De kogels die bij het slachtoffer zijn aangetroffen komen hiervoor in aanmerking (zie 4.14.3).

De doodsoorzaak was het gevolg van een verbrijzeling van het hersenweefsel.

Voor het identificatieonderzoek werd een kies uit de onderkaak en een monster uit de kop van het rechterdijbeen genomen.”

De overlijdensakte d.d. 21 december 1982, afkomstig van het Centraal Bureau voor Burgerzaken, waaruit blijkt dat Baboeram, John Khemraad op 09 december 1982 omstreeks 12.00 uur des middags is overleden en de aangifte ter zake is gedaan door Ruimveld, Eli Reinir Desiré met machtiging van de Procureur-Generaal. (Ordner II, blz. 111).

Identificatie en doodsoorzaak van het slachtoffer Behr

Proces-verbaal d.d. 27 mei 2004 betreffende Onderzoek kogels (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 107-110), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Op donderdag 12 december 2002 werd in opdracht van de Rechter-Commissaris, op de begraafplaats Annette’s Hof te Paramaribo een gesloten graf geopend. Op dit graf stond de naam van:

A.M. Behr (foto 1)

Het graf werd aangeduid met de objectcode I.”

Proces-verbaal d.d. 12 december 2002 betreffende sectie op het stoffelijk overschot van A.M. Behr (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed is opgemaakt door de patholoog-anatoom, Prof. Dr. M.A. Vrede (ordner V, blz. 111), waarin, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Het skelet was nagenoeg volledig aanwezig (zie foto 1).

In de schedel was er aan de achterzijde in het midden een spleet van circa 12 millimeter, doch geen perforatie van de onderkaak. De onderkaak was voornamelijk aan de linkerzijde voor het grootste gedeelte afwezig (zie foto 2).

De botten van de rechterarm en het rechterbeen toonden evenals de hand- en voetbotten geen afwijkingen. Dit was eveneens het geval aan de linkerzijde.

In het rechterschouderblad was er een destructie aanwezig (zie foto 3).

Het linkerschouderblad toonde geen afwijkingen.

De wervelkolom, de ribben, het borstbeen en het bekken toonden geen afwijkingen.

Gezien de defecten in het rechter schouderblad ter hoogte van de rechter borstholte moet de rechter long geperforeerd zijn geweest. Deze defecten kunnen zijn veroorzaakt door kogels. De doodsoorzaak was shock door bloedverlies als gevolg van perforatie van de rechter long.

Voor het identificatieonderzoek werd een kies uit de onderkaak en een monster uit de kop van het rechterdijbeen genomen.”

De overlijdensakte d.d. 21 december 1982, afkomstig van het Centraal Bureau voor Burgerzaken, waaruit blijkt dat Behr, Abraham Maurits op 09 december 1982 omstreeks 12.00 uur des middags is overleden en de aangifte ter zake is gedaan door Ruimveld, Eli Reinir Desiré met machtiging van de Procureur-Generaal. (Ordner III, blz. 144).

Identificatie en doodsoorzaak van het slachtoffer Daal

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 betreffende Onderzoek kogels (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 116-117), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Op donderdag 12 december 2002 werd in opdracht van de Rechter-Commissaris, op de begraafplaats Annette’s Hof te Paramaribo een graf geopend. Op dit graf stond de naam van:

C.R.D. DAAL (objectcode J)

Naast een gerechtelijke sectie werd die dag een onderzoek ingesteld naar de inhoud van de grafkist. Bij dit onderzoek werden drie kogels aangetroffen.

Deze kogels werden onder verantwoordelijkheid van de Rechter-Commissaris inbeslaggenomen en gewaarmerkt J-1, J-2 en J-10.”

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 betreffende identificatie DNA (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 126-127), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“ Conclusie uit het deskundigenrapport

Het DNA-profiel van het monster tand/kies (AFQ974) van het slachtoffer in het graf met codering J past uitsluitend bij de DNA-profielen in de stamboom van de familieleden van C.R.D. Daal.

Uit de resultaten van het onderzoek is een zeer sterke aanwijzing verkregen dat de identiteit van dit slachtoffer C.R.D. DAAL is.”

Proces-verbaal d.d. 12 december 2002 betreffende sectie op het stoffelijk overschot van C.R.D. Daal (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed is opgemaakt door de patholoog-anatoom, Prof. Dr. M.A. Vrede (ordner V, blz. 122), waarin, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Het skelet was nagenoeg volledig aanwezig (zie foto 1). De schedel was nog bedekt met weefsel en haren welke wel gemakkelijk loslieten (zie foto 2). De weke delen van het gelaat hadden een bruine kleur. Na verwijdering van haren en weke delen toonde de schedel aan de achterzijde ter hoogte van de schedelnaden voornamelijk aan de linkerzijde een destructie van circa 2½ bij 3½ centimeter. Er was een fractuurlijn aan de linkerzijde op circa 15 centimeter boven het wangbeen en eveneens aan de linkerzijde een fractuurlijn van circa 6 centimeter naar het achterhoofd (zie foto 3). Aan de rechterzijde was er in de onderkaak een gedeelte afwezig en eveneens bestond er een fractuur in dit gebied. In de rechter arm ontbrak de kop van het bovenarmsbot (zie foto 2). Zowel aan de linker als aan de rechterzijde ontbraken de koppen van scheen- en kuitbeen. De knieschijven waren wel aanwezig. De hand- en voetbotten, zowel links als rechts waren zonder bijzonderheden. Het sleutelbeen rechts toonde aan de borstzijde een defect. In de schouderbladen waren links twee en rechts drie defecten aanwezig (zie foto 2). In de wervelkolom werden in het hals- en borstgebied geen afwijkingen gevonden evenals de ribben en het borstbeen. In het onderste gedeelte van de wervelkolom (lendenwervels) waren twee defecten aanwezig. Een gedeelte van het heiligbeen ontbrak (zie foto 4).

Gezien de destructie van de schedelbotten moet er een uitgebreide verbrijzeling van hersenweefsel zijn geweest. De destructie van de schouderbladen moet een perforatie van longen en/of hart hebben veroorzaakt. De kogels die bij het slachtoffer zijn aangetroffen komen hiervoor in aanmerking (zie 4.10.3).

De doodsoorzaak was het gevolg van een verbrijzeling van het hersenweefsel.

Voor het identificatieonderzoek werd een kies uit de onderkaak en een monster uit de kop van het rechterdijbeen genomen.”

De overlijdensakte d.d. 21 december 1982, afkomstig van het Centraal Bureau voor Burgerzaken, waaruit blijkt dat Daal, Cyril op 09 december 1982 omstreeks 12.00 uur des middags is overleden en de aangifte ter zake is gedaan door Ruimveld, Eli Reinir Desiré met machtiging van de Procureur-generaal. (Ordner II, blz. 115).

Identificatie en doodsoorzaak van het slachtoffer Gonçalves

Proces-verbaal d.d. 27 mei 2004 betreffende Onderzoek kogels (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 40-43), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Op dinsdag 10 december 2002 werd in opdracht van de Rechter-Commissaris, op de Rooms-Katholieke begraafplaats te Paramaribo een graf geopend. Op dit graf stond de naam van:

K.C. GONÇALVES (objectcode C)

(...)

“Bijzonderheden

Tijdens bovengenoemd onderzoek werden vier kogels aangetroffen. Deze zijn gewaarmerkt als C-10, C-11, C-12 en C13.”

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 betreffende identificatie DNA (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is

opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 47-48), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“ Conclusie uit het deskundigenrapport

Het DNA-profiel van het monster tand/kies (AFQ967) van het slachtoffer in het graf met codering C past uitsluitend bij de DNA-profielen in de stamboom van de familieleden van K.C. Gonçalves.

Uit de resultaten van het onderzoek is een zeer sterke aanwijzing verkregen dat de identiteit van dit slachtoffer K.C. GONÇALVES is.”

Proces-verbaal d.d. 10 december 2002 betreffende sectie op het stoffelijk overschot van K.C. Gonçalves (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed is opgemaakt door de patholoog-anatoom, Prof. Dr. M.A. Vrede (ordner V, blz. 44), waarin, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Het skelet was nagenoeg volledig aanwezig (zie foto 1).

De schedel was volledig aanwezig met onderkaak. In het rechtergedeelte van de schedel was een defect met een diameter van ca. 18 millimeter aanwezig. Er was een fractuurlijn welke verliep naar het bot achter het rechteroor.

De botten van de rechterarm en het rechterbeen toonden geen defecten. In de botten van de hand en de voet aan de rechterzijde waren eveneens geen defecten aanwezig.

De botten van de linkerarm en linkerhand vertoonden geen afwijkingen. Het linker bovenbeen was aanwezig en toonde geen defect. Er was wel destructie van het bovenste gedeelte van de onderbeensbotten (zie foto 3). Er was een defect van het kuitbeen, nagenoeg in het midden (zie foto 3). Het gewrichtsvlak van het kuitbeen toonde een destructie. De knieschijf ontbrak aan de zijde.

Gezien het defect in de schedel met tekenen van fractuur van de schedelbotten moet er een verbrijzeling van het hersenweefsel zijn geweest. De kogels die bij het slachtoffer zijn aangetroffen komen hiervoor in aanmerking (zie 4.3.3).

De doodsoorzaak was het gevolg van een verbrijzeling van het hersenweefsel.

Voor het identificatieonderzoek werd een kies uit de onderkaak en een monster uit de kop van het rechterdijbeen genomen.”

De overlijdensakte d.d. 21 december 1982, afkomstig van het Centraal Bureau voor Burgerzaken, waaruit blijkt dat Gonçalves, Kenneth Carlos op 09 december 1982 omstreeks 12.00 uur des middags is overleden en de aangifte ter zake is gedaan door de Ruimveld, Eli Reinier met machtiging van de Procureur-Generaal. (Ordner III, blz. 30).

Identificatie en doodsoorzaak van het slachtoffer Hoost

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 betreffende Onderzoek kogels (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 61-62), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Op woensdag 11 december 2002 werd in opdracht van de Rechter-Commissaris, op de begraafplaats Marius Rust te Paramaribo een graf geopend. Op dit graf stond de naam van:

E.A. HOOST (objectcode D)

Naast een gerechtelijke sectie werd die dag een onderzoek ingesteld naar de inhoud van de grafkist. Bij dit onderzoek werden drie kogels aangetroffen.

Deze kogels werden onder verantwoordelijkheid van de Rechter-Commissaris in beslag genomen en gewaarmerkt D-1, D-2 en D-3.”

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 betreffende identificatie DNA (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 59-60), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“ Conclusie uit het deskundigenrapport

Het DNA-profiel van het monster tand/kies (AFQ968) van het slachtoffer in het graf met codering A past uitsluitend bij de DNA-profielen in de stamboom van de familieleden van E.A. Hoost .

Uit de resultaten van het onderzoek is een zeer sterke aanwijzing verkregen dat de identiteit van dit slachtoffer E.A. HOOST is.”

Proces-verbaal d.d. 11 december 2002 betreffende sectie op het stoffelijk overschot van E.A. Hoost (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed is opgemaakt door de patholoog-anatoom, Prof. Dr. M.A. Vrede (ordner V, blz. 55), waarin, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Het skelet was nagenoeg volledig aanwezig (zie foto 1).

De schedel toonde aan de linkerachterzijde een gleufvormig defect met een diameter van circa 10 bij 25 millimeter (zie foto 2). De onderkaak toonde geen afwijkingen.

De botten van de rechterarm en het rechterbeen toonden geen afwijkingen, evenals de hand- en voetbotten. De linkerbovenarm toonde geen afwijkingen. De onderarmbotten toonden fracturen nagenoeg door het midden (zie foto 3).

De botten van het linkerbeen toonden geen afwijkingen evenals de botten van de linkerhand en linkervoet.

Zowel het linker- als het rechterschouderblad toonde twee defecten van circa 20 millimeter (zie foto's 4 en 5).

Er waren geen afwijkingen in de wervelkolom, het borstbeen, de ribben en het bekken.

Gezien het defect van het schedelbot moet er een verbrijzeling van hersenweefsel zijn geweest.

De kogels die bij het slachtoffer zijn aangetroffen komen hiervoor in aanmerking (zie 4.4.3).

De doodsoorzaak was het gevolg van een verbrijzeling van het hersenweefsel.

Voor het identificatieonderzoek werd een kies uit de onderkaak en een monster uit de kop van het rechterdijbeen genomen.”

De overlijdensakte d.d. 21 december 1982, afkomstig van het Centraal Bureau voor Burgerzaken, waaruit blijkt dat Hoost, Edmund Alexander op 09 december 1982 omstreeks 12.00 uur des middags is overleden en de aangifte ter zake is gedaan door Ruimveld, Eli Reinir Desiré met machtiging van de Procureur-Generaal. (Ordner III, blz. 08).

Identificatie en doodsoorzaak van het slachtoffer Kamperveen

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 betreffende Onderzoek kogels (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 106), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Op donderdag 12 december 2002 werd in opdracht van de Rechter-Commissaris, op de begraafplaats Annette’s Hof te Paramaribo een graf geopend. Op dit graf stond de naam van:

A.R. KAMPERVEEN (objectcode H)

Naast een gerechtelijke sectie werd die dag een onderzoek ingesteld naar de inhoud van de grafkist. Bij dit onderzoek werd één kogel aangetroffen.

*Deze kogel werden onder verantwoordelijkheid van de Rechter-Commissaris in beslag genomen en gewaarmerkt **H-1**.”*

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 betreffende identificatie DNA (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 104-105), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“ Conclusie uit het deskundigenrapport

*Het DNA-profiel van het monster tand/kies (AFQ972) van het slachtoffer in het graf met codering H past uitsluitend bij de DNA-profielen in de stamboom van de familieleden van **A.R. Kamperveen**.*

Uit de resultaten van het onderzoek is een zeer sterke aanwijzing verkregen dat de identiteit van dit slachtoffer A.R. KAMPERVEEN is.”

Proces-verbaal d.d. 12 december 2002 betreffende sectie op het stoffelijk overschot van A.R. Kamperveen (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed is opgemaakt door de patholoog-anatoom, Prof. Dr. M.A. Vrede (ordner V, blz. 100), waarin, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Het skelet was nagenoeg volledig aanwezig (zie foto 1).

In de schedel en onderkaak werden geen afwijkingen gevonden.

De botten van de rechterarm en het rechterbeen toonden evenals de handen en voetbotten geen afwijkingen.

De linkerarm toonde zowel in de bovenarm als in de onderarm nagenoeg in het midden van de boten fracturen (zie foto 2).

In het linkerschouderblad werden geen afwijkingen gevonden, doch het rechterschouderblad toonde twee defecten (zie foto 3).

De wervelkolom, de ribben en het borstbeen toonden geen afwijkingen.

In het bekkengebied was er rechts een fractuur nabij het heiligbeen (zie foto 4)

Gezien de defecten in het rechterschouderblad ter hoogte van de rechter borstholte moet de rechterlong geperforeerd zijn geweest. Deze defecten kunnen zijn veroorzaakt door kogels. De kogel die bij het slachtoffer is aangetroffen komt hiervoor in aanmerking (zie 4.8.3).

De doodsoorzaak was shock door bloedverlies als gevolg van perforatie van de rechter long.

Voor het identificatieonderzoek werd een kies uit de onderkaak en een monster uit de kop van het rechterdijbeen genomen.”

De overlijdensakte d.d. 21 december 1982, afkomstig van het Centraal Bureau voor Burgerzaken, waaruit blijkt dat Kamperveen, Andre op 09 december 1982 omstreeks 12.00 uur des middags is overleden en de aangifte ter zake is gedaan door Ruimveld, Eli Reinir Desiré met machtiging van de Procureur-Generaal. (Ordner III, blz. 39).

Identificatie en doodsoorzaak van het slachtoffer Leckie

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 betreffende Onderzoek kogels (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 28-29), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Op dinsdag 10 december 2002 werd in opdracht van de Rechter-Commissaris, op de Rooms-Katholieke begraafplaats te Paramaribo een graf geopend. Op dit graf stond de naam van:

G. LECKIE (objectcode A)

Naast een gerechtelijke sectie werd die dag een onderzoek ingesteld naar de inhoud van de grafkist. Bij dit onderzoek werden twee kogels aangetroffen.

Deze kogels werden onder verantwoordelijkheid van de Rechter-Commissaris in beslag genomen en gewaarmerkt A-1 en A-10.

(...)

Korte samenvatting uit het deskundigenrapport

A-1 *Het is een volmantelkogel;*

De kogel is zeer waarschijnlijk van het kaliber 9mm Parabellum;

Kogels van dit kaliber (9mm) werden doorgaans verschoten uit een pistool of een machinepistool;

In de kogel bevinden zich geen identificatie geschikte karakteristieke sporen.

A-10 *Het is een volmantelkogel;*

De kogel is zeer waarschijnlijk van het kaliber 9mm Parabellum;

Kogels van dit kaliber (9mm) worden doorgaans verschoten uit een pistool of een machinepistool. Het pistool Browning 9 mm KL komt hiervoor in aanmerking (KL staat voor Koninklijke Landmacht);

In de kogel bevinden zich geen voor identificatie geschikte karakteristieke sporen.”

Proces-verbaal d.d. 07 juli 2004 betreffende identificatie DNA (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie(ordner V, blz. 26-27), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Conclusie uit het deskundigenrapport

Het DNA-profiel van het monster tand/kies (AFQ(965) van het slachtoffer in het graf met codering A past uitsluitend bij de DNA-profielen in de stamboom van de familieleden van G. Leckie.

Uit de resultaten van het onderzoek is een zeer sterke aanwijzing verkregen dat de identiteit van dit slachtoffer G.LECKIE is.”

Proces-verbaal d.d. 10 december 2002 betreffende sectie op het stoffelijk overschot van G. Leckie (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed is opgemaakt door de patholoog-anatoom, Prof. Dr. M.A. Vrede (ordner V, blz. 23), waarin, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Het skelet was volledig aanwezig, slechts een enkele rib ontbrak (zie foto 1)

De schedelbotten waren nagenoeg geheel intact en de onderkaak was aanwezig. In de schedelbotten werden geen defecten gevonden.

De botten van beide armen en benen waren alle aanwezig evenals de hand- en voetbotten.

In het halsgebied toonden de onderste halswervels een tweetal defecten met het aspect van een fractuur.

In beide schouderbladen waren in het bovenste gedeelte defecten aanwezig welke varieerden van 2 tot 4 centimeter. In het linker schouderblad waren vier defecten, in het rechter schouderblad twee defecten aanwezig (zie foto's 2 en 3).

Het borstbeen en de ribben toonden geen defecten evenals de rest van de wervelkolom en het bekken.

Gezien de defecten in de schouderbladen ter hoogte van de borstholte moeten de longen en/of het hart zijn geperforeerd. De kogels die bij het slachtoffer zijn aangetroffen komen hiervoor in aanmerking (zie 4.1.3).

De doodsoorzaak was shock door bloedverlies als gevolg van perforatie van longen en/of hart.

Voor het identificatieonderzoek werd een kies uit de onderkaak en een monster uit de kop van het rechterdijbeen genomen.”

De overlijdensakte d.d. 21 december 1982, afkomstig van het Centraal Bureau voor Burgerzaken, waaruit blijkt dat Leckie, Gerard op 09 december 1982 omstreeks 12.00 uur des middags is overleden en de aangifte ter zake is gedaan door Ruimveld, Eli Reinir Desiré met machtiging van de Procureur-Generaal. (Ordner III, blz. 161).

Identificatie en doodsoorzaak van het slachtoffer Oemrawsingh

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 betreffende identificatie DNA (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 186-187), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“ Conclusie uit het deskundigenrapport

Het DNA-profiel van het monster tand/kies (AFQ979) van het slachtoffer in het graf met codering O past uitsluitend bij de DNA-profielen in de stamboom van de familieleden van A.H. Oemrawsingh.

Uit de resultaten van het onderzoek is een zeer sterke aanwijzing verkregen dat de identiteit van dit slachtoffer S.H. OEMRAWSINGH is.”

Proces-verbaal d.d. 13 december 2002 betreffende sectie op het stoffelijk overschot van S.H. Oemrawsingh (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed is opgemaakt door de patholoog-anatoom, Prof. Dr. M.A. Vrede (ordner V, blz. 181), waarin, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Het skelet was nagenoeg volledig aanwezig (zie foto 1).

De schedel toonde aan de linkerzijde op circa 4 centimeter van de oogkas een defect van 1 bij 4½ centimeter (zie foto 2). In relatie tot dit defect waren er fractuurlijnen verlopend naar het voorhoofd- en achterhoofdgebied. De onderkaak toonde geen afwijkingen.

Het rechter bovenarmsbot toonde in het midden een fractuur (zie foto 3).

De onderarmsbotten en handbotten toonden geen afwijkingen. Het rechterbeen en de rechter voetbotten toonden geen afwijkingen. De linkerarmbotten en de botten van de hand toonden geen afwijkingen. Het rechterbeen en de rechter voetbotten toonden geen afwijkingen. Het bot van het linkerbovenbeen toonde een fractuur (zie foto 4). De botten van het onderbeen en de botten van de linkervoet toonden geen afwijkingen.

De schouderbladen toonden geen afwijkingen.

De wervelkolom, het borstbeen, het bekken en het heiligbeen toonden geen afwijkingen. Eén van de ribben was gefractureerd (zie foto 5).

Gezien de destructie van de schedelbotten moet er een uitgebreide verbrijzeling van hersenweefsel zijn geweest. Deze destructie kan zijn veroorzaakt door kogels.

De doodsoorzaak was het gevolg van een verbrijzeling van het hersenweefsel.

Voor het identificatieonderzoek werd een kies uit de onderkaak en een monster uit de kop van het rechterdijbeen genomen.”

De overlijdensakte d.d. 21 december 1982, afkomstig van het Centraal Bureau voor Burgerzaken, waaruit blijkt dat Oemrawsingh, Harrie op 09 december 1982 omstreeks 12.00 uur des middags is overleden en de aangifte ter zake is gedaan door Ruimveld, Eli Reinir Desiré met machtiging van de Procureur-Generaal. (Ordner II, blz.107).

Identificatie en doodsoorzaak van het slachtoffer Rahman

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 betreffende identificatie DNA (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 81-82), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“ Conclusie uit het deskundigenrapport

Het DNA-profiel van het monster tand/kies (AFQ970) van het slachtoffer in het graf met codering F past uitsluitend bij de DNA-profielen in de stamboom van de familieleden van L.P. Rahman.

Uit de resultaten van het onderzoek is een zeer sterke aanwijzing verkregen dat de identiteit van dit slachtoffer L.P. RAHMAN is.”

Proces-verbaal d.d. 11 december 2002 betreffende sectie op het stoffelijk overschot van L.P. Rahman (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed is opgemaakt door de patholoog-anatoom, Prof. Dr. M.A. Vrede (ordner V, blz. 77), waarin, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Het skelet was nagenoeg volledig aanwezig (zie foto 1). Het schedeldak was intact en de schedelbotten toonden geen fracturen. Aan de rechterzijde was er een groot defect waarbij een gedeelte van de onderkaak en het wangbeen verdwenen waren (zie foto 2). Aan de linkerszijde was er een defect met een diameter van circa 13 millimeter. De rechterbovenarm toonde geen afwijkingen. In de onderarm was er een fractuur van de ellepijp (zie foto 3). Het rechterbeen toonde geen afwijkingen in het bovenbeen doch wel een defect in het kuitbeen (zie foto 4). In de botten van de hand en de voet werden geen afwijkingen gevonden. De botten van de linkerarm, het linkerbeen, de linkerhand en linkervoet toonden geen afwijkingen. In de schouderbladen werden geen perforaties gevonden. De wervelkolom, ribben, borstbeen en bekken toonden geen afwijkingen.

Gezien de destructie van de onderkaak en het wangbeen was hier sprake van verscheuring van weke delen en bloedvaten met als gevolg shock door verbloeding. De destructie kan zijn veroorzaakt door kogels. De doodsoorzaak was shock door bloedverlies.”

Voor het identificatieonderzoek werd een kies uit de onderkaak en een monster uit de kop van het rechterdijbeen genomen.”

De overlijdensakte d.d. 21 december 1982, afkomstig van het Centraal Bureau voor Burgerzaken, waaruit blijkt dat Rahman, Leslie Paul op 09 december 1982 omstreeks 12.00 uur des middags is overleden en de aangifte ter zake is gedaan door Ruimveld, Eli Reinir Desiré met machtiging van de Procureur-Generaal. (Ordner III, blz.115).

Identificatie en doodsoorzaak van het latere slachtoffer Rambocus
Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 2004 betreffende identificatie DNA (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 136-137), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“ Conclusie uit het deskundigenrapport

Het DNA-profiel van het monster tand/kies (AFQ975) van het slachtoffer in het graf met codering K past uitsluitend bij de DNA-profielen in de stamboom van de familieleden van S.S. Rambocus.

Uit de resultaten van het onderzoek is een zeer sterke aanwijzing verkregen dat de identiteit van dit slachtoffer S.S. RAMBOCUS is.”

Proces-verbaal d.d. 13 december 2002 betreffende sectie op het stoffelijk overschot van S.S. Rambocus (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed is opgemaakt door de patholoog-anatoom, Prof. Dr. M.A. Vrede (ordner V, blz. 131), waarin, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Het skelet was nagenoeg volledig aanwezig met uitzondering van de ribben welke deels verteerd waren (zie foto 1).

De schedel en onderkaak toonden geen fracturen of destructies.

In het rechterbovenarmsbot was er nagenoeg in het midden een destructie en een fractuur (zie foto 2). De onderarmsbotten en handbotten toonden geen afwijkingen.

Het rechterbovenbeensbot toonde in het onderste gedeelte een fractuur en destructie. Een gedeelte van het bot was afwezig (zie foto 3).

De onderbeensbotten en voetbotten toonden geen afwijkingen. De linkerarm toonde in het onderste gedeelte nabij het ellebooggewricht een destructie (zie foto 4). Het linker bovenbeensbot was zonder bijzonderheden. De botten van de hand en voet waren zonder bijzonderheden.

In het linker onderarmbeen toonde het kuitbeen een fractuur. De voetbotten toonden geen afwijkingen.

Het linker schouderblad toonde geen afwijkingen. In het rechter schouderblad was er een defect met een diameter van circa 15 millimeter (zie foto 5).

In de wervelkolom was er een destructie van de halswervel bij de overgang naar de borstwervels. Er was een destructie in het onderste gedeelte van de wervelkolom en het heiligbeen (zie foto 6). In het heiligbeen was er een defect met een diameter van circa 30 millimeter.

Er was een destructie van het borstbeen doch de ribben en borstwervels toonden geen afwijkingen.

Gezien het defect in het rechter schouderblad ter hoogte van de rechter borstholte moet de rechter long geperforeerd zijn geweest. Door de destructie van de wervelkolom en het heiligbeen moet er veel bloedverlies zijn geweest. Dit defect en deze destructies kunnen zijn veroorzaakt door kogels.

De doodsoorzaak was shock door bloedverlies als gevolg van perforatie van de rechter long en destructie van de wervelkolom en het heiligbeen.

Voor het identificatieonderzoek werd een kies uit de onderkaak en een monster uit de kop van het rechterdijbeen genomen.”

De overlijdensakte d.d. 21 december 1982, afkomstig van het Centraal Bureau voor Burgerzaken, waaruit blijkt dat Rambocus, Soerendra op 09 december 1982 omstreeks 12.00 uur des middags is overleden en de aangifte ter zake is gedaan door Ruimveld, Eli Reinir Desiré met machtiging van de Procureur-Generaal. (Ordner II, blz. 91).

Identificatie en doodsoorzaak van het slachtoffer Riedewald

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 2004 betreffende identificatie DNA (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 71-72), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“ Conclusie uit het deskundigenrapport

Het DNA-profiel van het monster tand/kies (AFQ969) van het slachtoffer in het graf met codering E past uitsluitend bij de DNA-profielen in de stamboom van de familieleden van C.H. Riedewald.

Uit de resultaten van het onderzoek is een zeer sterke aanwijzing verkregen dat de identiteit van dit slachtoffer C.H. RIEDEWALD is.”

Proces-verbaal d.d. 11 december 2002 betreffende sectie op het stoffelijk overschot van C.H. Riedewald (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed is opgemaakt door de patholoog-anatoom, Prof. Dr. M.A. Vrede (ordner V, blz. 67), waarin, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Het skelet was nagenoeg volledig aanwezig (zie foto 1).

De schedel toonde aan de linkerachterzijde een nagenoeg rond defect met een diameter van circa 20 millimeter (zie foto 2). Aan de linkervoorzijde bevond zich een defect met een grootte van 9 bij 13 centimeter (zie foto 3).

De onderkaak toonde geen afwijkingen.

De rechterarm toonde in de bovenarm geen defecten. De onderarm toonde een defect van de ellepijp. De botten van de handen aan deze zijde toonden geen afwijkingen.

Het rechterbovenbeen toonde geen defecten. In het kuitbeen aan de rechterzijde bevond zich een defect in het bovenste gedeelte (zie foto 4).

Aan de linkerzijde toonden zowel de botten van de arm, hand, been en voet geen bijzonderheden.

Het linkerschouderblad toonde drie defecten terwijl het rechter schouderblad uit diverse stukken bestond.

De wervelkolom, de ribben, het borstbeen en het bekken waren zonder bijzonderheden.

Gezien de destructie van de schedelbotten moet er een uitgebreide verbrijzeling van hersenweefsel zijn geweest. De destructie kan zijn veroorzaakt door kogels.

De doodsoorzaak was het gevolg van een verbrijzeling van het hersenweefsel.

Voor het identificatieonderzoek werd een kies uit de onderkaak en een monster uit de kop van het rechterdijbeen genomen.”

De overlijdensakte d.d. 21 december 1982, afkomstig van het Centraal Bureau voor Burgerzaken, waaruit blijkt dat Riedewald, Cornelis Harold op 09 december 1982 omstreeks 12.00 uur des middags is overleden en de aangifte ter zake is gedaan door Ruimveld, Eli Reinir Desiré met machtiging van de Procureur-Generaal. (Ordner III, blz. 107).

Identificatie en doodsoorzaak van het slachtoffer Sheombar

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 betreffende Onderzoek kogels (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 150-151), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Op vrijdag 13 december 2002 werd in opdracht van de Rechter-Commissaris, op de begraafplaats Sarwa Oedai te Paramaribo een graf geopend. Op dit graf stond de naam van:

D. SHEOMBAR (objectcode L)

Naast een gerechtelijke sectie werd die dag een onderzoek ingesteld naar de inhoud van de grafkist. Bij dit onderzoek werd één stalen kern (onderdeel van munitie) aangetroffen.

De stalen kern werd onder verantwoordelijkheid van de Rechter-Commissaris in beslag genomen en gewaarmerkt L-2.

(...)

Korte samenvatting uit het deskundigenrapport

***L-2**De stalen kern is afkomstig van een kogel;*

Deze kogel was zeer waarschijnlijk van het kaliber 7,72x39mm;

Patronen van dit kaliber worden doorgans verschoten uit (machine) geweren;

Onder deze (machine) geweren zijn ook begrepen de wapens van het type KALASHNIKOV (AK47).”

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 betreffende identificatie DNA (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 147-148), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“ Conclusie uit het deskundigenrapport

Het DNA-profiel van het monster tand/kies (AFQ976) van het slachtoffer in het graf met codering L past uitsluitend bij de DNA-profielen in de stamboom van de familieleden van D. Sheombar.

Uit de resultaten van het onderzoek is een zeer sterke aanwijzing verkregen dat de identiteit van dit slachtoffer D. SHEOMBAR is.”

Proces-verbaal d.d. 13 december 2002 betreffende sectie op het stoffelijk overschot van D. Sheombar (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed is opgemaakt door de patholoog-anatoom, Prof. Dr. M.A. Vrede (ordner V, blz. 142), waarin, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Het skelet was nagenoeg volledig aanwezig (zie foto 1).

De schedel toonde in het midden, het kruingebied (zie foto 2), een defect met twee fractuurlijnen van respectievelijk 9 en 11 centimeter naar het voorhoofdgebied en twee fractuurlijnen van respectievelijk 10 en 13 centimeter naar het achterhoofdgebied. In het voorhoofdgebied was er een centimeter naar het achterhoofdgebied. In het voorhoofdgebied was er een fractuur van circa 8 centimeter. Er was een defect in de linkerkaak van circa 22 millimeter (zie foto 3).

De rechterarmbotten en handbotten toonden geen afwijkingen. Het rechter bovenbeensbot toonde een fractuur (zie foto 4).

De onderbeensbotten toonden geen afwijkingen. De linkerarm en linkerhand handsbotten toonden geen afwijkingen evenals de linkerbeen- en linkervoetbotten.

Beide schouderbladen toonden elk één effect (zie foto 5).

De wervelkolom en het borstbeen toonden geen afwijkingen. Eén grote rib toonde een defect. Het bekken toonde zowel links als rechts aan de bovenzijde een defect (zie foto 6). Het defect aan de linkerzijde had een afmeting van circa 1½ bij 3 centimeter.

Gezien de destructie van de schedelbotten moet er een uitgebreide verbrijzeling van hersenweefsel geweest zijn. Gezien de defecten in de schouderbladen moeten longen en/of hart zijn geperforeerd. De destructie en de defecten kunnen zijn veroorzaakt door kogels. De kogel die bij het slachtoffer zijn aangetroffen komen hiervoor in aanmerking (zie 4.12.3).

De doodsoorzaak was het gevolg van een verbrijzeling van het hersenweefsel.

Voor het identificatieonderzoek werd een kies uit de onderkaak en een monster uit de kop van het rechterdijbeen genomen.”

De overlijdensakte d.d. 21 december 1982, afkomstig van het Centraal Bureau voor Burgerzaken, waaruit blijkt dat Sheombar, Djiewansing op 09 december 1982 omstreeks 12.00 uur des middags is overleden en de aangifte ter zake is gedaan door de Ruimveld, Eli Reinier met machtiging van de Procureur-Generaal. (Ordner III, blz. 1).

Identificatie en doodsoorzaak van het slachtoffer Slagveer

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 betreffende identificatie DNA (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 38-39), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“ Conclusie uit het deskundigenrapport

Het DNA-profiel van het monster tand/kies (AFQ966) van het slachtoffer in het graf met codering B past uitsluitend bij de DNA-profielen in de stamboom van de familieleden van J.H. Slagveer.

Uit de resultaten van het onderzoek is een zeer sterke aanwijzing verkregen dat de identiteit van dit slachtoffer J.H. Slagveer is.”

Proces-verbaal d.d. 10 december 2002 betreffende sectie op het stoffelijk overschot van J.H. Slagveer (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed is opgemaakt door de patholoog-anatoom, Prof. Dr. M.A. Vrede (ordner V, blz. 34), waarin, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Het skelet was nagenoeg volledig aanwezig (zie foto 1).

De schedel toonde aan de rechterzijde meerdere defecten, sommige met een diameter van circa 10 millimeter (zie foto 2). Er waren diverse botfragmenten waarbij sommige delen defecten toonden met een rond aspect. In het algemeen toonde de schedel uitgebreide facturen waardoor slechts een gedeelte nog intact was.

De onderkaak toonde in het middengebied een fractuur (foto 3).

De rechterarmbotten waren aanwezig en er was een fractuur van de ellepijp in het onderste gedeelte bij de pols.

De botten van het rechterbeen en de rechterschoonbeen waren aanwezig, evenals de botten van de linkerarm en het linkerbeen, de linkerhand – en voet. In deze botten werden geen defecten gevonden.

De schouderbladen toonden defecten met een grootte van 10 tot 20 millimeter. In het linkerschouderblad waren drie defecten (zie foto 4) en rechts twee defecten aanwezig (foto 5).

De wervelkolom toonde geen afwijkingen zowel in hals-, borst-, buik-, of bekkengebied.

De ribben en het borstbeen waren zonder afwijkingen.

Gezien de destructie van de schedelbotten moet er een uitgebreide verbrijzeling van hersenweefsel geweest zijn. Gezien de defecten in de schouderbladen moeten longen en/of hart zijn geperforeerd. De destructie en de defecten kunnen zijn veroorzaakt door kogels. De doodsoorzaak was het gevolg van een verbrijzeling van het hersenweefsel.

Voor het identificatieonderzoek werd een kies uit de onderkaak en een monster uit de kop van het rechterdijbeen genomen.”

De overlijdensakte d.d. 21 december 1982, afkomstig van het Centraal Bureau voor Burgerzaken, waaruit blijkt dat Slagveer, Jozef op 09 december 1982 omstreeks 12.00 uur des middags is overleden en de aangifte ter zake is gedaan door Ruimveld, Eli Reinir Desiré met machtiging van de Procureur-Generaal. (Ordner II, blz. 64).

Identificatie en doodsoorzaak van het slachtoffer Sohansingh

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 betreffende Onderzoek kogels (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 162-163), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Op vrijdag 13 december 2002 werd in opdracht van de Rechter-Commissaris, op de begraafplaats Sarwa Oedai te Paramaribo een graf geopend. Op dit graf stond de naam van:

R.S. Sohansingh (objectcode M)

Naast een gerechtelijke sectie werd die dag een onderzoek ingesteld naar de inhoud van de grafkist. Bij dit onderzoek werden twee kogels aangetroffen.

*Deze kogels werden onder verantwoordelijkheid van de Rechter-Commissaris in beslag genomen en gewaarmerkt **M-1 en M-2**.*

(...)

Korte samenvatting uit het deskundigenrapport

M-1 *Het is een mantelkogel;*

De kogel is waarschijnlijk van het kaliber 9mm Parabellum;

Kogels van dit kaliber (9mm) worden doorgaans verschoten uit een pistool of een machinepistool.

Het merk/type wapen waarmee deze kogel was verschoten kon niet meer worden vastgesteld;

In de kogel bevinden zich geen voor identificatie geschikte karakteristieke sporen.

M-2 *Voor deze kogel gelden dezelfde onderzoeksresultaten als bij kogel M-2.”*

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 betreffende identificatie DNA (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 160-161), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“ Conclusie uit het deskundigenrapport

*Het DNA-profiel van het monster tand/kies (AFQ977) van het slachtoffer in het graf met codering M past uitsluitend bij de DNA-profielen in de stamboom van de familieleden van **R.S. Sohansingh**.*

Uit de resultaten van het onderzoek is een zeer sterke aanwijzing verkregen dat de identiteit van dit slachtoffer **R.S. SOHANSINGH** is.”

Proces-verbaal d.d. 13 december 2002 betreffende sectie op het stoffelijk overschot van R.S. Sohansingh (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed is opgemaakt door de patholoog-anatoom, Prof. Dr. M.A. Vrede (ordner V, blz. 156), waarin, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Het skelet was nagenoeg volledig aanwezig (zie foto 1).

De schedel toonde een afwezigheid van het bot van de neuswortel af tot het bovengedeelte van de bovenkaak. Slechts een klein gedeelte van de linkerzijde was aanwezig. Het wangbeen aan de rechterzijde was afwezig (zie foto 2).

In het bot van de rechterbovenarm was de kop afwezig (zie foto 3). De onderarmsbotten en de botten van de hand toonden geen afwijkingen. In het bot van de linkerbovenarm was het bovenste gedeelte en het onderste gedeelte afwezig (zie foto 3). De onderarmbotten en de botten van de hand toonden geen afwijkingen.

Het onderste gedeelte van het rechterbovenbeen was afwezig. Er was in het scheenbeen een fractuur aan de onderzijde. Het kuitbeen toonde geen afwijkingen. De botten van de voet toonde geen afwijkingen. In het linkerbovenbeen was het onderste gedeelte afwezig en zo ook het bovenste gedeelte van het scheenbeen. De knieschijf was afwezig. Het linkeronderbeen toonde een fractuur van het scheenbeen aan de onderzijde. De botten van de voet toonden geen afwijkingen.

Er was destructie van beide schouderbladen (zie foto 3).

In de wervelkolom was er destructie van de halswervels in het bovenste gedeelte.

Ribben en borstbeen toonden geen afwijkingen. In het bekken was een groot deel aan de rechterzijde gedestruëerd. De linker bekkenheft ontbrak nagenoeg geheel (zie foto 4). Een gedeelte van het heiligbeen aan de linkerzijde ontbrak (zie foto 5).

Gezien de defecten in de schouderbladen moet er perforatie van de longen en/of hart zijn geweest. De defecten kunnen zijn veroorzaakt door kogels. De kogels die bij het slachtoffer zijn aangetroffen komen hiervoor in aanmerking (zie 4.13.3).

De doodsoorzaak was shock door bloedverlies als gevolg van perforatie van longen en/of hart.

Voor het identificatieonderzoek werd een kies uit de onderkaak en een monster uit de kop van het rechterdijbeen genomen.”

De overlijdensakte d.d. 21 december 1982, afkomstig van het Centraal Bureau voor Burgerzaken, waaruit blijkt dat Sohansingh, Somradj Robby op 09 december 1982 omstreeks 12.00 uur des middags is overleden en de aangifte ter zake is gedaan door Ruimveld, Eli Reinir Desiré met machtiging van de Procureur-Generaal. (Ordner III, blz. 190).

Identificatie en doodsoorzaak van het slachtoffer Wijngaarde

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 betreffende Onderzoek kogels (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 94), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Op donderdag 12 december 2002 werd in opdracht van de Rechter-Commissaris, op de begraafplaats Annette’s Hof te Paramaribo een graf geopend. Op dit graf stond de naam van:

F. WIJNGAARDE (objectcode G)

Naast een gerechtelijke sectie werd die dag een onderzoek ingesteld naar de inhoud van de grafkist. Bij dit onderzoek werden drie kogels aangetroffen.

*Deze kogels werden onder verantwoordelijkheid van de Rechter-Commissaris in beslag genomen en gewaarmerkt **G-1, en G-2.***

(...)

Korte samenvatting uit het deskundigenrapport

***G-1** Het is een volmantelkogel;*

*De kogel is waarschijnlijk van het kaliber 9mm Parabellum;
Kogels van dit kaliber (9mm) worden doorgaans verschoten uit een pistool of een machinepistool.*

In de kogel bevinden zich geen voor identificatie geschikte karakteristieke sporen.

G-2 *Voor deze kogel gelden dezelfde onderzoeksresultaten als bij kogel G-1.”*

Proces-verbaal d.d. 28 mei 2004 betreffende identificatie DNA (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed, respectievelijk ambtsbelofte is opgemaakt door Drs. J. Vlogtman, J.W. Karelse en J. Sloof, deskundigen van de NFI-delegatie (ordner V, blz. 92-93), in welk proces-verbaal, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“ Conclusie uit het deskundigenrapport

Het DNA-profiel van het monster tand/kies (AFQ971) van het slachtoffer in het graf met codering G past uitsluitend bij de DNA-profielen in de stamboom van de familieleden van F. Wijngaarde.

Uit de resultaten van het onderzoek is een zeer sterke aanwijzing verkregen dat de identiteit van dit slachtoffer F. WIJNGAARDE is.”

Proces-verbaal d.d. 12 december 2002 betreffende sectie op het stoffelijk overschot van F. Wijngaarde (in het kader van Forensisch-technisch onderzoek, Gerechtelijk Vooronderzoek betreffende de Decembermoorden), welk proces-verbaal op ambtseed is opgemaakt door de patholoog-anatoom, Prof. Dr. M.A. Vrede (ordner V, blz. 87), waarin, voor zover relevant, het volgende is vermeld:

“Het skelet was nagenoeg volledig aanwezig (zie foto 1).

De schedelbotten toonden geen destructie doch er was een groot defect in de basis van het neusbots en de bovenzijde van de bovenkaak (zie foto 1).

Als gevolg hiervan was er in het gehemelte een groot defect met een diameter van circa 3 bij 5 centimeter (zie foto 3).

In de rechterarm toonde de bovenarm een destructie van het bots bij de schouder (zie foto 4).

De onderarm toonde geen afwijkingen evenals het rechter boven- en onderbeen.

De botten van de hand en de voet aan dezelfde zijde toonden geen afwijkingen.

De linkerarm en het linkerbeen toonden geen afwijkingen evenals de botten van de hand en de voet.

Het linkerschouderblad toonde geen afwijkingen. In het rechterschouderblad bevond zich een destructie over 12 centimeter (zie foto 5).

De wervelkolom, de ribben en het borstbeen toonden geen afwijkingen.

In het bekken was aan de linkerzijde bij het bovenbeenschot een defect, verlopend naar het heiligbeen aan de onderzijde (zie foto 6).

Gezien de defecten en de destructie van het neus- en mondholtegebied, rechterbovenarm, het bekken aan de linkerzijde en het rechterschouderblad moet sprake zijn geweest van shock door bloedverlies. De defecten en de destructie kunnen zijn veroorzaakt door kogels, zoals die bij het slachtoffer zijn aangetroffen.

De doodsoorzaak was shock door bloedverlies.

Voor het identificatieonderzoek werd een kies uit de onderkaak en een monster uit de kop van het rechterdijbeen genomen.”

De overlijdensakte d.d. 18 december 1982, afkomstig van het Centraal Bureau voor Burgerzaken, waaruit blijkt dat Wijngaarde, Frank op 09 december 1982 omstreeks 12.00 uur des middags is overleden en de aangifte ter zake is gedaan door de Miranda, Hedy Elise met machtiging van de Procureur-Generaal. (Ordner III, blz. 1).

10. Bewijsoverwegingen

I. Algemeen

De Krijgsraad overweegt ter zake het door de verdediging opgeworpen verweer omtrent de onbetrouwbaarheid van de verklaringen van getuigen, met het oog op bewijsuitsluiting, het hierna volgende.

In het strafdossier bevinden zich diverse verklaringen van getuigen, waaruit de betrokkenheid van de verdachte bij het oppakken van de slachtoffers en het doodschieten van de slachtoffers zou kunnen blijken. Van die getuigen, zijnde burgers, politieagenten en militairen, is een groot deel door de politie en militaire politie gehoord. Tevens heeft een groot deel van deze getuigen een verklaring ten overstaan van de Rechter-Commissaris afgelegd en ter terechtzitting bij de Krijgsraad. Aldus bevinden zich van diverse getuigen, meerdere verklaringen in het dossier. Hierdoor heeft de Krijgsraad een afdoende beeld gekregen om te kunnen oordelen over de (on)betrouwbaarheid van de verklaringen van getuigen of delen daarvan. Daarbij heeft de Krijgsraad ook rekening gehouden met het tijdsverloop. Reden daartoe is, dat de ten laste gelegde gebeurtenis betrekking heeft op feiten en omstandigheden die zich lange tijd zou hebben afgespeeld. Uitgaande van het jaartal vanaf de start van het gerechtelijk vooronderzoek (in het jaar 2000), was dat toen bijkans 18 jaren terug. Wanneer een getuige een verklaring aflegt, zal hij een beroep moeten doen op zijn herinnering. Normaliter moet de gebeurtenis waarover de getuige een verklaring aflegt, goed zijn waargenomen en opgeslagen. De opgeslagen informatie dient een tijd lang in het geheugen onveranderd bewaard te blijven en moet de getuige tenslotte de informatie goed uit het lange termijn geheugen kunnen ophalen. Daar komt bij dat de omstandigheden tijdens de waarneming van het strafbare feit van invloed kunnen zijn op de waarneming en daarmee op de kwaliteit van de getuigenverklaringen. Dat geldt dan des te meer wanneer het, zoals dat in dit specifiek geval is, gaat om de waarneming van traumatische gebeurtenissen in een situatie waar burgers ervoeren dat zij geen rechten hadden, dan wel dat zij ervoeren dat mensenrechten werden geschonden.

Voor zover dit al heeft te gelden voor het waarnemingsvermogen, is het evident dat alleen al het (soms zeer) lange tijdsverloop een bijzondere wissel trekt op het geheugen en de grenzen daarvan van de diverse getuigen die over deze gebeurtenissen hebben verklaard. Voor de meeste getuigen in de onderhavige strafzaak heeft te gelden dat het sedert de ten laste gelegde gebeurtenis verstreken tijdsverloop invloed moet hebben gehad op de nauwkeurigheid en de betrouwbaarheid van de herinnering aan hetgeen is waargenomen en ondervonden. Als complicerende factor, zoals uit de gebezigde bewijsmiddelen blijkt, moet eveneens in acht worden genomen dat in die periode burgers de vrees hadden om een verklaring af te leggen omdat zij daardoor opgepakt konden worden. In die periode hadden de militairen het voor het zeggen en was het - zoals blijkt uit de verklaring van de [getuige 5], die toentertijd de Procureur-Generaal was - onder die omstandigheden onmogelijk een onderzoek naar die gebeurtenis in te stellen. De politie was overigens ook bang een onderzoek in te stellen en zou het onderzoek stranden.

De Krijgsraad heeft uitgaande van het bovenstaande enkele getuigenverklaringen of delen uit die getuigenverklaringen, niet tot het bewijs gebezigd, en wel vanwege gebrek aan betrouwbaarheid of redengevendheid. In dat licht merkt de Krijgsraad wel op, dat enkele

inconsistenties of onjuistheden echter nog geen reden geven om steeds de gehele verklaring van een getuige uit te sluiten. Dit, omdat van geen enkel deel van de getuigenverklaringen dat tot het bewijs is gebezigd, kan worden gesteld dat die verklaringen of delen daarvan op zichzelf staan. Zoals uit de gebezigde bewijsmiddelen blijkt vinden de getuigenverklaringen op zich voldoende bevestiging in de inhoud van overige gebezigde bewijsmiddelen en zijn deze verklaringen in de kern consistent.

Op grond van hetgeen hiervoor is overwogen, verwerpt de Krijgsraad het verweer van de verdediging strekkende tot uitsluiting van de verklaringen van enkele specifiek genoemde getuigen.

Ten aanzien van de verklaringen van getuigen, die tot het bewijs zijn gebezigd, heeft de Krijgsraad in het geheel geen reden te twijfelen aan de juistheid en de betrouwbaarheid van die verklaringen, voor zover tot het bewijs gebezigd, nu deze – in onderling (tijds)verband en samenhang bezien met elkaar en het overige (steun)bewijs – in de kern consistent zijn.

II. Vastgestelde feiten en omstandigheden

Op grond van de gebezigde bewijsmiddelen, stelt de Krijgsraad de navolgende feiten en omstandigheden vast:

- verdachte was de coördinator van de lijfwachten van Bouterse.
- grote delen van de samenleving protesteerden tegen het militaire regiem en eisten dat de militaire top de regeermacht moest overdragen aan een burgerregering middels het uitschrijven van algemene verkiezingen, omdat de militairen bij de overname in februari 1980 de belofte hadden gedaan dat zij in oktober 1982 de macht wederom zouden overdragen aan de burgerregering en mensenrechten werden geschonden;
- onder het mom van een poging tot het plegen van een coup zijn de vijftien slachtoffers, waarvan enkelen van hen deel uitmaakten van respectievelijk de vakbond en de Orde van Advocaten, de media en de Universiteit, in de nacht van 7 op 8 december 1982 in opdracht van de medeverdachte thuis door militairen opgehaald;
- voorafgaand aan het ophalen van elk der slachtoffers hebben de militairen op het gebouw van de Moederbond (vakbond) en mediabedrijven geschoten, waarna zij deze gebouwen vervolgens in brand hebben gestoken;
- bij het ophalen van al de slachtoffers is dezelfde werkwijze gehanteerd: elk der slachtoffers en diens huisgenoten zijn in hun diepe nachtrust gewelddadig gestoord door de gewapende militairen middels het bonzen op deuren en/of ramen; de militairen hebben gewapend de woning van de latere slachtoffers betreden met de mededeling dat het opdracht van hogerhand of de Bevelhebber was; bij vertrek met de latere slachtoffers zijn steeds twee militairen bij de woning van elk der slachtoffers achtergebleven tot ongeveer 7 uur in de ochtend om de huisgenoten in de gaten te houden; huisgenoten konden zich vanwege de aanwezigheid van de achtergebleven militairen niet vrij in hun woning bewegen en werden zelfs achtervolgd als zij naar het toilet gingen; telefoonkabels werden doorgesneden door de militairen; de huisgenoten werden op dat moment tot 07.00 uur in de ochtend verboden uit huis te gaan en contact met anderen te hebben;
- de slachtoffers zijn opgehaald en overgebracht naar het Fort Zeelandia;
- al de slachtoffers zijn onder het mom van een vluchtpoging in het Fort Zeelandia doodgeschoten. Dit, terwijl vluchten uit het Fort Zeelandia onmogelijk was; vele van de slachtoffers zijn in de borst doodgeschoten en niet op de rug;
- nadat de opgepakte personen zijn doodgeschoten zijn elk der lijken in een tentheft opgerold, ingeladen in een truck en zijn de lijken vervoerd naar het mortuarium door militairen;

- de militair Ruimveld heeft met machtiging van de Procureur-Generaal op 21 december 1982 aangifte van overlijden bij het Centraal Bureau voor Burgerzaken gedaan;
- nabestaanden mochten slechts met toestemming van de aanwezige militairen binnen het mortuarium om hun familielid (dat mogelijk slachtoffer was) te identificeren;
- het lichaam van de slachtoffers was tot de hals bedekt met een wit laken en was het de nabestaanden verboden het laken weg te halen;
- er mocht geen sectie gepleegd worden op de lijken van de slachtoffers en evenmin is daartoe de opdracht gegeven. Evenmin mocht het personeel van het mortuarium de aantekening maken dat er lijken op die dag zijn vervoerd naar het mortuarium;
- de sleutel van de koelcellen waarin de lijken van de slachtoffers lagen opgebaard, bleef bij één van de militairen en niet bij het personeel van het mortuarium;
- op de dag van de begrafenis van de slachtoffers zijn militairen nadien op de begraafplaatsen achtergebleven om de wacht aldaar te houden, hetgeen ongeveer twee weken heeft geduurd;

III. Medeplegen, het opzet en de voorbedachte rade

De Krijgsraad overweegt ten aanzien van de juridische beoordeling van het ten laste gelegde medeplegen, het opzet en de voorbedachte rade het volgende.

Medeplegen

Voor een bewezenverklaring van medeplegen is vereist dat sprake moet zijn van een nauwe en bewuste samenwerking. Die kwalificatie is slechts gerechtvaardigd als de bewezenverklarde bijdrage van de verdachte aan het delict van voldoende gewicht is. Bij vorming van zijn oordeel dat sprake is van de voor medeplegen vereiste nauwe en bewuste samenwerking, kan de rechter rekening houden met onder meer de intensiteit van de samenwerking, de onderlinge taakverdeling, de rol van de verdachte, uitvoering of de afhandeling van het delict en het belang van de rol van de verdachte, diens aanwezigheid op belangrijke momenten en het zich niet terugtrekken op een daartoe geëigend tijdstip.

De bijdrage van de medepleger zal in de regel worden geleverd tijdens het begaan van het strafbare feit in de vorm van een gezamenlijke uitvoering van het feit. Maar de bijdrage kan ook zijn geleverd in de vorm van verscheidene gedragingen voor en/of tijdens en/of na het strafbare feit.

Uitgaande van hetgeen hiervoor is weergegeven, overweegt de Krijgsraad als volgt.

De verdachte was coördinator van de lijfwachten van Bouterse. Hij heeft meegedaan aan de schietoefening. Hij was vroeg in het Fort Zeelandia. Onder zijn regie kwam er opdracht aan de slachtoffers dat zij niet mochten praten. Verdachte heeft deelgenomen aan een vuurpeleton. Dit is ook bevestigd door de [getuige 2]. Voorts blijkt uit de getuigenverklaring dat nadat er geschoten was op de slachtoffers, het deze verdachte was die door is blijven schieten op de lijken.

De rol die de verdachte zowel bij de voorbereiding, de uitvoering en na het strafbaar feit heeft gehad, kan worden aangemerkt als te zijn van voldoende materieel gewicht zodat de Krijgsraad van oordeel is dat er sprake is van een nauwe en bewuste samenwerking met de medeverdachten Bouterse, Horb en Bhagwandas.

Opzet en voorbedachte rade

Thans dient de Krijgsraad de vraag te beantwoorden of verdachte met zijn handelen ook opzet had op de dood van de slachtoffers en of bij verdachte sprake is van voorbedachte rade.

Voorwaardelijk opzet op een bepaald gevolg is aanwezig, indien de verdachte zich willens en wetens heeft blootgesteld aan de aanmerkelijke kans dat dat gevolg zal intreden.

De beantwoording van de vraag of de gedraging de aanmerkelijke kans op een bepaald gevolg in het leven roept, is afhankelijk van de omstandigheden van het geval, waarbij betekenis toekomt aan de aard van de gedraging en de omstandigheden waaronder deze is verricht. Er is geen grond de inhoud van het begrip “aanmerkelijke kans” afhankelijk te stellen van de aard van het gevolg. Het zal in alle gevallen moeten gaan om een kans die naar algemene ervaringsregels aanmerkelijk is te achten.

Voor de beantwoording van de vraag of de verdachte zich willens en wetens heeft blootgesteld aan zulk een kans is niet alleen vereist dat de verdachte wetenschap heeft van de aanmerkelijke kans dat het gevolg zal intreden, maar ook dat hij die kans ten tijde van de gedraging bewust heeft aanvaard (op de koop toe heeft genomen). Uit de enkele omstandigheid dat die wetenschap bij de verdachte aanwezig is dan wel bij hem moet worden verondersteld, kan niet zonder meer volgen dat hij de aanmerkelijke kans op het gevolg ook bewust heeft aanvaard, omdat in geval van die wetenschap ook sprake kan zijn van bewuste schuld.

Van degene die weet heeft van de aanmerkelijke kans op het gevolg, maar die naar het oordeel van de rechter ervan is uitgegaan dat het gevolg niet zal intreden, kan wel worden gezegd dat hij met (grove) onachtzaamheid heeft gehandeld maar niet dat zijn opzet in voorwaardelijke vorm op dat gevolg gericht is geweest.

Of in een concreet geval moet worden aangenomen dat sprake is van bewuste schuld dan wel van voorwaardelijk opzet zal, indien de verklaringen van de verdachte en/of bijvoorbeeld eventuele getuigenverklaringen geen inzicht geven omtrent hetgeen ten tijde van de gedraging in de verdachte is omgegaan, afhangen van de feitelijke omstandigheden van het geval. Daarbij zijn de aard van de gedraging en omstandigheden waaronder deze is verricht, van belang. Bepaalde gedragingen kunnen naar hun uiterlijke verschijningsvorm worden aangemerkt als zo zeer gericht op een bepaald gevolg dat het – behoudens contra-indicaties – niet anders kan zijn dan dat de verdachte de aanmerkelijke kans op het desbetreffende gevolg heeft aanvaard.

Voor een bewezenverklaring van het bestanddeel “voorbedachte rade” moet komen vast te staan dat de verdachte zich gedurende enige tijd heeft kunnen beraden op het te nemen of het genomen besluit en dat hij niet heeft gehandeld in een ogenblikkelijke gemoedsopwelling, zodat hij de gelegenheid heeft gehad na te denken over de betekenis en de gevolgen van zijn voorgenomen daad en zich daarvan rekenschap te geven.

Bij de vraag of sprake is van voorbedachte rade gaat het bij uitstek om een weging en waardering van de omstandigheden van het concrete geval door de rechter, waarbij deze het gewicht moet bepalen van de aanwijzingen die voor of tegen het bewezen verklaren van voorbedachte rade pleiten. De vaststelling dat de verdachte voldoende tijd had om zich te beraden op het te nemen of het genomen besluit vormt weliswaar een belangrijke objectieve aanwijzing dat met voorbedachte rade is gehandeld, maar behoeft de rechter niet ervan te weerhouden aan contra-indicaties een zwaarder gewicht toe te kennen. Daarbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de omstandigheid dat de besluitvorming en uitvoering in plotselinge hevige drift plaatsvinden, dat slechts sprake is van een korte tijdsperiode tussen het besluit en uitvoering of dat de gelegenheid tot beraad eerst tijdens de uitvoering van het besluit ontstaat. Zo kunnen bepaalde omstandigheden (of een samenstel daarvan) de rechter uiteindelijk tot het oordeel brengen dat de verdachte in het gegeven geval niet met voorbedachte rade heeft gehandeld.

Mede met het oog op het strafverzwarende gevolg dat dit bestanddeel heeft, moeten aan de vaststelling dat de voor voorbedachte rade vereiste gelegenheid heeft bestaan, bepaaldelijk eisen worden gesteld en dient de rechter, in het bijzonder indien de voorbedachte rade niet

rechtstreeks uit de bewijsmiddelen volgt, daaraan in zijn motivering van de bewezenverklaring nadere aandacht te geven.

De achtergrond van het vereiste dat de verdachte de gelegenheid heeft gehad na te denken over de betekenis en de gevolgen van zijn voorgenomen daad en zich daarvan rekenschap te geven, is dat ingeval vaststaat dat de verdachte die gelegenheid heeft gehad, het redelijk is aan te nemen dat de verdachte gebruik heeft gemaakt van die gelegenheid en dus daadwerkelijk heeft nagedacht over de betekenis en de gevolgen van zijn voorgenomen daad en zich daarvan rekenschap heeft gegeven. Dat de verdachte daadwerkelijk heeft nagedacht en zich rekenschap heeft gegeven leent zich immers moeilijk voor strafrechtelijk bewijs, zeker in het geval dat de verklaringen van de verdachte en/of eventuele getuigen geen inzicht geven in hetgeen voor en ten tijde van het begaan van het feit in verdachte is omgegaan. Of in een dergelijk geval voorbedachte raad bewezen kan worden, hangt dan sterk af van de hierboven bedoelde gelegenheid en van de overige feitelijke omstandigheden van het geval zoals de aard van het feit, de omstandigheden waaronder het is begaan alsmede de gedragingen van de verdachte voor en tijdens het begaan van het feit. Daarbij verdient opmerking dat de enkele omstandigheid dat niet is komen vast te staan dat is gehandeld in een ogenblikkelijke gemoedsopwelling, niet toereikend is om daaraan gevolgtrekking te verbinden dat sprake is van voorbedachte raad.

Uitgaande van hetgeen hiervoor is weergegeven, overweegt de Krijgsraad als volgt. Met voldoende zekerheid staat het volgende vast. Verdachte heeft voldoende tijd gehad om zich te beraden over de gevolgen van zijn handeling. Hij heeft deelgenomen aan een vuurpeleton en heeft zodanig geschoten dat een schedel van één der slachtoffers is opengebarsten. Hij heeft dat niet in een ogenblikkelijke gemoedstoestand gedaan. In casu is er sprake van voorbedachte rade. De raadsman heeft aangegeven dat de feiten toch zouden worden uitgevoerd en dat het moeilijk was om in die periode, gelet op de situatie die er heerste, te weigeren. Toch is de Krijgsraad van oordeel dat er sprake is van een nauwe en bewuste samenwerking. Er was in casu geen sprake van een dienstopdracht die redelijk en billijk is te noemen. Meerdere getuigen hebben verklaard (o.a. de [getuige 2 en getuige 3]) dat een aantal mensen waaronder Derby, opgesloten waren in een put, gekleed in hun ondergoed zaten en vervolgens op een verhoging zaten in aanwezigheid van zwaar gewapende militairen waaronder de verdachte en op een gegeven moment werd geschoten, als het ware met alle soorten wapens gemaaid op deze mensen en zij dodelijk werden getroffen. Nu dit alles zich voltrok minimaal in de aanwezigheid van verdachte, terwijl een aantal van de gevangenen nog in leven was, was het begrijpelijk welk lot de overigen te wachten stond. Er is geschoten op weerloze slachtoffers. De Krijgsraad is van oordeel dat de verdachte de keuze had te weigeren. Er is in casu wel sprake van voorbedachte rade.

11. Bewezenverklaring

Op grond van de hiervoor gebezigde bewijsmiddelen en hetgeen hiervoor is overwogen, acht de Krijgsraad wettig en overtuigend bewezen dat de verdachte het ten laste gelegde onder A heeft begaan, namelijk dat hij op of omstreeks 7, 8 december 1982 en 9 december 1982, te Paramaribo, tezamen en in vereniging met BOUTERSE, DESIRÉ DELANO en/ of GEFFERIE, ERNST en / of Bhagwandas, Paul en/ of Horb, Roy en / of Gorré, Arthy Frank en/of Nelom John en / of Rozendaal Ruben en / of Esajas, Roy en/ of Zeeuw, Marcel en/of Brondenstein, Benny en Dendoe, Stephanus en/of Mahadew, Guno en/of Leeftland Ewoud en/of Tolud, Roy en/of Sital Badresein en/of Graanoogst Ivan en LEWIS, LUCIEN en Flohr, Onno en Kempes opzettelijk en met voorbedachte rade de hierna te noemen personen van het leven heeft beroofd, namelijk BABOERAM, JOHN KHEMRADJ, en BEHR, ABRAHAM MAURITS, en DAAL,

CYRIL RICHARD DUNCAN, en GONCALVES, KENNETH CARLOS, en HOOST, EDMUND ALEXANDER, en KAMPERVEEN, RUDIE ANDRÉ, en LECKIE, GERARD, en RAHMAN, LESLIE PAUL, en RIEDEWALD, CORNELIS HAROLD, en RAMBOCUS, SOERENDRA SRADHANAND, en WIJNGAARDE, FRANK en OEMRAWSINGH, HARRIE, en SLAGVEER, JOZEF HUBERTUS, en SHEOMBAR, DJIEWANSING, en SOHANSINGH, SOMRADJ door toen aldaar tezamen en in vereniging als voormeld – na in kalm beraad en rustig overleg het voornemen te hebben opgevat en het plan te hebben beraamd, om laatstgenoemde personen BABOERAM, JOHN KHEMRAJD, en anderen opzettelijk van het leven te beroven, nadat die laatstgenoemde persoon BABOERAM, JOHN KHEMRADJ en anderen van hun woningen c.q. verblijfplaatsen waren opgehaald en afgevoerd naar één of meer locaties op het complex bekend als Fort Zeelandia, opzettelijk gewelddadig uit één of meer vuurwapens één of meer schoten op de lichamen van die personen af te vuren, ten gevolge waarvan die personen zodanig letsels verwondingen hebben bekomen, als gevolg van welke verwondingen die personen zijn overleden.

Wat meer of anders is ten laste gelegd dan hiervoor bewezen verklaard, is naar het oordeel van de Krijgsraad niet bewezen. Verdachte zal hiervan worden vrijgesproken.

12. De strafbaarheid van het bewezenverklaarde en de kwalificatie

12.1 Er zijn geen feiten of omstandigheden aannemelijk geworden die de strafbaarheid van het bewezen verklaarde uitsluiten. Dit levert het in de beslissing genoemde strafbare feit op.

12.2 Het ten laste van verdachte bewezenverklaarde levert op het navolgende misdrijf: het medeplegen aan moord (oud artikel 72 juncto oud artikel 349 van het Wetboek van Strafrecht).

13. De strafbaarheid van verdachte

Ter zake het beroep op de Amnestiewet volhardt de Krijgsraad bij al hetgeen zij ter zake de gewijzigde Amnestiewet in het door haar gewezen en uitgesproken vonnis d.d. 09 juni 2016 heeft overwogen, in welk vonnis de Krijgsraad heel breedvoerig is ingegaan op de standpunten van partijen met betrekking tot de gewijzigde Amnestiewet van 05 april 2012 (S.B. 2012, no. 49) en bij welk vonnis de Krijgsraad het bepaalde in artikel 1 van de gewijzigde Amnestiewet wegens strijdigheid met één der in hoofdstuk V van de Grondwet Republiek Suriname genoemde grondrechten, als ongeoorloofd en buiten toepassing heeft verklaard. Hieruit volgt dat dit verweer wordt verworpen.

Uit het verdere betoog van de verdachte begrijpt de Krijgsraad dat de verdachte zich beroept op noodtoestand. Voorts heeft de raadsman een beroep gedaan op noodtoestand en aangevoerd dat sprake was van een op handen zijnde buitenlandse invasie met als doel een regimechange, te bewerkstelligen blijktens uit het Monthly Warning Assesment Report van de CIA.

Het is zeer de vraag wat de status van dit rapport is, in ieder geval geen officiële en kan dit rapport derhalve niet als bewijsmiddel worden gehanteerd.

Gesteld is dat de 15 slachtoffers lokale bruggenhoofden waren van een op handen zijnde coup poging om een regimechange te bewerkstelligen en als lokale steunpilaren moesten wegvallen. De raadsman beroept zich op verklaringen van de [getuige 6]. Van het door hem gestelde ingrijpen op Kerstnacht in 1982, is evenwel geen nader bewijs in het dossier voorhanden. Deze getuige heeft evenwel verklaard dat er Oorlogsconventies bestaan die het zonder vorm van proces doden van krijgsgevangenen verbieden.

De raadsman is uitgebreid in de gelegenheid geweest middels getuigen en andere bewijsmiddelen bewijs te leveren van een op handen zijnde coupoging van de zijde van de slachtoffers en de noodzaak tot ingrijpen. De Krijgsraad constateert dat dit bewijs ten ene male niet is geleverd. Blijft over dat de slachtoffers weerloos waren, niet gewapend waren en geen enkele mogelijkheid hadden om uit het Fort Zeelandia te ontluchten.

De verdachte was coördinator van de lijfwachten van Bouterse en heeft in die hoedanigheid meegedaan aan de schietoefeningen. Verdachte heeft een slachtoffer opgehaald, deelgenomen aan een vuurpeleton en heeft zonder enige dwang gemeend het magazijn van zijn vuurwapen leeg te schieten op de slachtoffers. Verdachte heeft geschoten op het slachtoffer Baboeram zodanig dat zijn schedel openbarstte en als bewijs daarvan hebben we het visum et repertum. Verdachte heeft gemeend het recht in eigen handen te nemen en over het lot van de slachtoffers te beslissen.

Er zijn geen feiten en omstandigheden aannemelijk geworden die de strafbaarheid van het bewezen verklaarde uitsluit, zodat dit strafbaar is.

14. De strafoplegging

Na te melden straf is in overeenstemming met de ernst van het gepleegde feit, de omstandigheden waaronder dit is begaan en gegrond op de persoon en de persoonlijke omstandigheden van de verdachte, zoals tijdens het onderzoek ter terechtzitting is gebleken.

15. Toepasselijke wetsartikelen

De op te leggen straf is gegrond op de oud artikelen 9,11, 72 en 349 van het Wetboek van Strafrecht.

Dit voorschrift is toegepast, zoals dit gold ten tijde van het bewezenverklaarde.

16. Intrekking van de vordering van de beledigde partij:

Op de terechtzitting van de Krijgsraad d.d. 30 oktober 2018 heeft mr.H.A.M.Essed, advocaat die namens de nabestaanden A) Owinje Natasha Hoost, B) Kanta Shilavati Adhin , C) Nirmala Rambocus, D) Lilian Yolande Ho Kang You, E) Rani Sohansingh, F) Eric Henk Kamperveen, G) Helen Renee Leckie, H) Vidya Satyavati Adin, I) Carol Ernesta Rahman, J) Johan Regienne Maria Slagveer, K) Vakcentrale C-47, rechtspersoonlijkheid bezittende vereniging, L) de gezamenlijke erfgenamen van wijlen Antoinette Vincentia Carbière, die zich in een eerder stadium op de voet van artikel 316 van het Wetboek van Strafvordering (Sv) als beledigde partij in het strafgeding hadden gevoegd medegedeeld de vordering als beledigde partij in te trekken. Nu de intrekking is gedaan nadat de verdediging het repliekpleidooi heeft gehouden en de intrekking geen onevenredige belasting van het strafgeding oplevert, zal dit verzoek worden ingewilligd en de Krijgsraad aldus verstaan dat de vordering van de beledigde partij is ingetrokken op bovenvermelde datum.

17. Beslissing

De Krijgsraad:

Verstaat dat de vordering van de beledigde partij op 30 oktober 2018 is ingetrokken.

Verklaart wettig en overtuigend bewezen dat verdachte het ten laste gelegde onder A heeft begaan en dat het bewezenverklaarde uitmaakt: het medeplegen van moord;

Verklaart het bewezen verklaarde en verdachte deswege strafbaar;

Verklaart niet bewezen hetgeen aan verdachte meer of anders is ten laste gelegd dan hierboven is bewezen verklaard en spreekt verdachte daarvan vrij;

Veroordeelt verdachte tot :

een gevangenisstraf voor de duur van 15 (Vijftien) jaren,

Dit vonnis is gewezen door:

mr.drs. C.C.L.A. Valstein-Montnor, president,

Kolonel G. A.M.Cooper, lid,

Luitenant-Kolonel C.W.Li Fo Sjoe, lid,

en ter openbare terechtzitting uitgesproken op 29 november 2019 te Paramaribo door de president van de Krijgsraad, mr. drs. C.C.L.A. Valstein-Montnor, in tegenwoordigheid van de griffier mr. C.M. Simson.